

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографски)

на

XV-то обикновено Народно събрание.

Първа редовна сесия.

XVII заседание, сжбота, 12 ноемврий 1911 г.

(Открито отъ подпрѣседателя г. И. Пѣевъ, въ 3 ч. слѣдъ пладне)

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: (Звъни) Засѣданнето се отвара.

Моля секретаря г. Илия С. Бобчевъ да провѣри списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь И. С. Бобчевъ: (Прочита списъка. Отсъствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Несторъ Абаджиевъ, Никола Алтимирски, Петъръ Бабаджановъ, Петъръ Башковъ, Стоянъ Бурмовъ, Димитъръ Бръчковъ, Деко Ванковъ, д-ръ Никола Генадиевъ, Стефанъ Георгиевъ, Георги Губидѣльниковъ, Тодоръ Даскаловъ, Мурадъ-бей Джевдедовъ, Добри Добревъ, Иванъ Еневъ, Димитъръ Икономовъ, Георги Илиевъ, Константинъ Илиевъ, Никола Козаревъ, д-ръ Тодоръ Кръстевъ, Бочо Лачовъ, Мехмедали Герей Месудовъ, Иванъ Минчевъ, Димитъръ Мицайковъ, Димитъръ Нарлиевъ, Георги Недковъ, Недю Николовъ, Юрданъ Русевъ, Иванъ Соколовъ, д-ръ Цоню Тотевъ и х. Яхя Юмеровъ)

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Отъ 212 народни прѣдставители отсъствуватъ само 30 души. Има нужния съставъ, за да се отвори Събранието.

Моля докладчика по отговора на тронната рѣчь, г. Лафчиевъ, да прочете на трето четене проекта за отговора на тронната рѣчь.

Н. Мушановъ: Г. прѣседателю! Азъ съмъ направилъ прѣди 10 дена едно питане къмъ г. министра на вътрѣшнитѣ работи, но не ми е отговорилъ досега. Да му се напомни да ми отговори.

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Ще му се напомни.

Докладчикъ С. Лафчиевъ: Г. г. народни прѣдставители! Сега ще ви прочета за трети пѣтъ пѣлия отговоръ на тронното слово тѣй, както е приетъ на първитѣ двѣ четения. (Чете)

„Ваше Величество,

„Народнитѣ избраници отъ XV-то обикновено Народно събрание, прѣдставляващи политическитѣ и

обществени течения въ нашата страна, смѣтатъ за свой най-приятенъ дългъ да благодарятъ най-почтително на Ваше Величество за поздравитѣ и благопожеланията, които имъ отправихте отъ височината на трона на българскитѣ царе, по случай отварянето първата редовна сесия на XV-то обикновено Народно събрание.

„Ваше Величество,

„Народнитѣ прѣдставители се смѣтатъ особено честити, че могатъ да сподѣлятъ съ Ваше Величество задоволството му, че изборитѣ за V-то велико Народно събрание се извършиха при пълна свобода, тишина и редъ, съ което се даде още едно доказателство, че българскиятъ народъ е достоенъ за своя бодата, съ която се наслаждава — залогъ за заякчане правовия редъ въ страната и за едно честито и свѣтло бѣдъще на истинско конституционно управление.

„Ваше Величество,

„Народното прѣдставителство съ истинско задоволство констатира заедно съ Ваше Величество, че измѣненята на конституцията, извършени отъ V-то велико Народно събрание и наложени отъ новитѣ политически условия, отговориha напълно на истинскитѣ нужди на врѣмето и разрѣшиха повдигнатитѣ въпроси по единъ колкото задоволителенъ, толкова и справедливъ начинъ и създадоха условия за развитието, напрѣдка и доброденствието на България въ полето на културата, науката и народни номинѣкъ.

„Ваше Величество,

„Народното прѣдставителство цѣни високо усилията на правителството да закрѣпи приятелскитѣ сношения съ всичкитѣ държави, като особено се старае, щото тѣзи сношения да бѣдатъ най-добри съ съседнитѣ страни, съ които ни свързватъ не само интереситѣ и чувствата на добро съседство, но и цѣлни ступанско-политически връзки. Изразители на националнитѣ чувства, политически, икономически тежненя на българския народъ, народнитѣ прѣд-

ставители ще дадат своята пълна подкрепа на правителството във всичките му мероприятия, имащи за цел да се гарантират националните ни права, икономическите интереси и културния напредък на България.

„Ваше Величество,

Народните представители, върни на своя дълг, ще употребят най-големи грижи и старания да изучат най-грижливо и обмислят най-всестранно, както изброените в тронното слово законопроекта, тъй и всички останали законопроекти, които правителството ще ни представи, и имащи за задача да затвърдят държавните институти, да закръпят и засилят правния ред в страната и да дадат тласък на народното благосъстояние.

„Народното представителство ще посвети всичкото си внимание на преглеждането и одобряването на конвенциите, сключени с някои от великите сили по консулската служба, по екстрадицията и по съдебното взаимно съдействие.

„Ваше Величество,

Народните представители, твърди в своята вѣра във Всевишния, осланяйки се на Божията помощ и подкрепа, ще направят всичко зависящо от тях, за да оправдаят доверието и осмислят очакванията на народа и на короната.

„Да живѣе Негово Величество Царят!

„Да живѣе Нейно Величество Царицата!

„Да живѣе Негово Царско Височество Прѣстолонаследникът!

„Да живѣе България!“ (Ржкоплѣскане отъ болшинството)

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Моля ония г. г. народни представители, които сѣ съгласни да се приеме отговорътъ на тронната рѣчь на трето четене, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Допълнителните членове на комисията по поднасяне стовора на тронната рѣчь ще бждатъ съобщени въ идущето заседание на Народното събрание, въ понеделникъ.

Пристапваме къмъ втория пунктъ отъ дневния редъ — докладъ отъ финансовата комисия по предложението за опредѣляне въ какъвъ размѣръ да се намалятъ народните пенсии на господжигѣ: Полнисена Стамболова, Екатерина Каравелова и Христина д-ръ К. Стоилова.

Моля докладчика, г. Георги Николовъ, да заеме мѣстото си.

Г. Николовъ: Азъ имамъ да помоля Народното събрание да отложи доклада на финансовата комисия, понеже сме поискали още някои допълнителни свѣдѣния, за да опредѣлимъ по-правилно намалението на въпросните пенсии. Едни свѣдѣния дохода, други очакваме. Комисията сега не е готова да докладва.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Тогава, вториятъ пунктъ отъ дневния редъ се отлага за идущето заседание.

Третиятъ пунктъ отъ дневния редъ е: докладъ на прошетарната комисия.

Моля по редъ г. г. докладчиците на прошетарната комисия да взематъ думата. Прѣвъ има думата г. Цонко Харбовъ.

Докладчикъ Ц. Харбовъ: Г. г. народни представители! Постигило е заявление до Народното събрание отъ наследниците на покойния Стефанъ Илиевъ Поповъ отъ София, а именно: Теодоръ, Тео-

фана и Александъръ, съ което молятъ да имъ се опрости сумата 204-99 л., произходяща отъ неправилно облагане съ данъкъ имоти, придобити по безвъзмезденъ начинъ. Това заявление е пратено въ Министерството на финансите за свѣдѣния и министърътъ на финансите дава мнѣние да се опрости тази сума, понеже отъ данните, събрани отъ министерството, се вижда, какво, наистина, тия наследници били обложени неправилно съ този данъкъ 204-99 л. върху имоти, придобити по безвъзмезденъ начинъ.

Комисията е тоже на мнѣние да се опрости тази сума на казаните наследници и азъ моля Народното събрание да приеме това рѣшение на комисията за опрощаване на сумата.

Министъръ Т. Теодоровъ: Отъ коя дата е писмото на Финансовото министерство?

Докладчикъ Ц. Харбовъ: Отъ 10 май 1910 г.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Има думата г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ се ползвамъ отъ случая, че г. министърътъ на финансите е тукъ, да спомня едно рѣшение, което ние взехме вече по начина, по който трѣбва да се разглеждатъ прошенията. Вие знаете, че, когато първи пътъ дебатирахме тукъ по принципъ, искахме да се съблюдаватъ наредбите на чл. 66 отъ правилника, който казва: (Чете) „Вземаните рѣшения по прошенията и жалбите докладчикътъ излага въ особена таблица, каквато се прави всѣка сѣбота. Въ таблицата се означаватъ имената на просителите, тяхното мѣстожителство, краткото съдържание на прошенията и рѣшението на комисията“. Това се прави, за да имаме възможностъ всички народни представители, прѣди доклада, да ги видимъ.

Докладчикъ Ц. Харбовъ: Такава таблица има отпечатана и дадена за раздаване, г. Мушановъ.

Н. Мушановъ: Ако е отпечатана, добръ, да минемъ къмъ разглеждане на прошенията.

Докладчикъ Ц. Харбовъ: Таблицата е отпечатана; може-би, по недоразумѣние да не е раздадена.

Н. Мушановъ: Ако азъ взехъ думата, то е защото всички приятели около менъ нѣматъ такава таблица.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Има думата г. Димитъръ Ганчевъ.

Д. Ганчевъ: Правъ е г. Мушановъ, защото тъкмо сега ние получаваме този списъкъ. И бюджетпроектитѣ не ни се раздаватъ редовно. Прѣседателството трѣбва да направи бѣлѣжка на канцеларията да раздава редовно бюджетпроектитѣ. Тукъ има маса народни представители, които нѣматъ бюджетпроектитѣ и като ги поискатъ, казватъ имъ, че сѣ изчерпани.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Вземамъ актъ отъ думитѣ Ви. Ще се разпоредя бюджетпроектитѣ да се раздаватъ редовно срѣщу разписка, та никой да се не оплаква.

Има думата г. Василь п. Николовъ.

В. п. Николовъ: Г. г. народни представители! И азъ сѣщо не съмъ готовъ да слушамъ прошения, които сега първи пътъ се изнасятъ въ Народното събрание. По-рано дневниятъ редъ бѣше афиширанъ цѣли двѣ недѣли и комисията не пожела да се за-

нимае сериозно съ въпроса, а ни остави сега да се занимаваме съ въпроси които не сж ни известни. **Сега ни се прѣдстави новъ дневенъ редъ, по който не сме приготвени да дебатираме.**

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Вие трѣбваше да знаете, че всѣка сжбота се разглежда въ прошения. Този день е специално за прошения.

В. п. Николовъ: Въз мисля, г. г. народни прѣдставители, че трѣбва да се даде възможност на народното прѣдставителство да изучи хубаво всички тѣзи въпроси, по които ще се дебатира. Ние сега туку сме въ тъмно.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Има думата г. Георги Добриновичъ.

Г. Добриновичъ: Г. г. народни прѣдставители! Комисията се е занимавала, има приготвенъ достатъчно материалъ; таблицата е напечатана, обаче канцеларията не се е разпоредила да се раздаде. За това е крива канцеларията, а не комисията.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Ония г. г. народни прѣдставители, които сж съгласни съ заключението на прошетарната комисия по прошениято, което се докладва отъ г. Харбова, да си вдигнатъ ржката.

А. Мустаковъ: Не го разбрахме.

Обажда въ: Не се чува.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Ония г. г. народни прѣдставители, които сж съгласни съ заключението на комисията тѣй, както се прочете отъ г. докладчика . . .

Обажда въ: Какво е заключението?

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Повторете, г. Харбова, за да чуе всѣки.

Докладчикъ Ц. Харбова: Г. г. народни прѣдставители! Заключението на комисията е да се опрости сумата 204.99 л. . . .

Обажда въ: На кого?

Докладчикъ Ц. Харбова: . . . на наследниците на покойния Стефанъ Илиевъ Поповъ, именно: Теодоръ, Теофана и Александъръ отъ София, сума произходяща отъ неправилно облагане съ данъкъ върху имоти, придобити по безвъзмезденъ начинъ. Министерството на финансите дава мнѣние да се опрости, понеже отъ направената проверка се оказва, че дѣйствително такива имоти не сж оставени отъ наследодателя имъ.

Д-ръ Н. Радевъ и Н. Мушановъ: Кой е нумерътъ на прошениято по списъка?

Докладчикъ Ц. Харбова: По списъка е № 11.

П. Папанчевъ: № 11 е за Пловдивската окръжна постоянна комисия.

Г. Шиваровъ: Моля г. докладчика да докладва съгласно нумерацията на списъка.

Докладчикъ Ц. Харбова: По печатния списъкъ нумерътъ е 178.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Ще туря на гласуване прѣдложението на прошетарната комисия.

Които г. г. народни прѣдставители сж съгласни съ заключението на комисията по прошениято, което докладва докладчикътъ г. Харбова, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Моля г. докладчика да докладва по-нататъкъ и да каже, кой нумеръ по списъка докладва.

Докладчикъ Ц. Харбова: № 11 по отпечатания списъкъ.

Г. г. народни прѣдставители! Съ молба отъ 14 августъ 1909 г. окръжната постоянна комисия, като излага, че отъ освобождението насамъ по липса на срѣдства не е могла да се одобри съ свое здание, че, отъ друга страна, държавата, при съединението въ 1885 г., заела нейни здания, строени съ срѣдства на окръжната постоянна комисия още отъ румелийско врѣме . . .

В. Кознички: Коя комисия?

Докладчикъ Ц. Харбова: Пловдивската. — . . . именно: казармата въ Пловдивъ, х. Хасанъ-махала, околийскитѣ управления въ Карлово и Брѣзово, затворѣтъ въ Станимака и други, за които е похарчено 106.916-57 л.; че българското правителство едвамъ прѣзъ м. май 1895 г. се е съгласило да заплати стойността на тия заети мѣста, сумата 56.976-57 л., обаче, наемътъ до това врѣме — до 31 май 1895 г. — не е билъ платенъ отъ българското правителство на окръжната постоянна комисия, наемъ отъ 1 януарий 1890 г. до 31 май 1895 г., който възлиза на сумата 24.070-16 л., моли Народното събрание да рѣши да ѝ се изплати тази сума 24.070-16 л., произходяща отъ наемъ на нейни здания, въ които сж се помѣщавали държавни учрѣждения на българската държава отъ 1 януарий 1890 г. до 31 май 1895 г., или, ако не ѝ се даде тази сума отъ Народното събрание, то да се рѣши, щото държавата да отстъпи на Пловдивската окръжна постоянна комисия държавното мѣсто на ул. „Князь Фердинандъ“, близо при окръжното здание въ Пловдивъ, отъ което мѣсто тя ще може да си построи свое здание и стойността на което мѣсто била равна на сумата, за която претендиратъ, като наемъ отъ държавата.

Въпросътъ е отивалъ на два пѣти въ Финансовото министерство и то съ първо едно свое писмо № 3.311 отъ 28 октомврий 1909 г., казва, че не може да се отстъпи държавното мѣсто, находящо по ул. „Князь Фердинандъ“ въ Пловдивъ, на което мѣсто окръжната постоянна комисия проектира да построи здание за помѣщение на сжщата комисия, понеже на сжщото мѣсто ще се строи телеграфопощенска станция.

По въпроса за наема Финансовото министерство отговаря съ друго едно писмо № 614 отъ 13 февруарий 1910 г. въ смисълъ, че даже и да е справедливо, да е право искането на окръжната постоянна комисия, за да ѝ се изплати тази сума като наемъ до 31 май 1895 г., сѣ пакъ не трѣбва да бѣде удовлетворена молбата ѝ, понеже това искане е покрито съ давностъ.

Прешетарната комисия, обаче, изхождайки отъ положението, че окръжната постоянна комисия е едно юридическо лице, тѣй както държавата, че тя има нужда отъ постройка на свое окръжно здание, и че, най-сетнѣ, тази сума, която ѝ се слѣдва, даже и по признание на Финансовото министерство за наеми, макаръ и покрито вече съ давностъ, сѣ пакъ държавата, подъ формата на помощъ, трѣбва да я отпусне на окръжната постоянна комисия, е на мнѣние, щото сумата 24.070-16 л. да се отпусне отъ Народното събрание на Пловдивската окръжна постоянна комисия за наеми прѣзъ периода отъ 1 януарий 1890 до

31 май 1895 г.; защото по съдебен ред комисията не може да намъри удовлетворение, понеже, съгласно съ законитъ въ страната ни, давността е изтекла, за да може да се претендира за какъвто и да било наемъ. И азъ ходатайствамъ отъ своя страна да бъде уважено това мнѣние на прошетарната комисия.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! На мене това прошение не е съобщавано; не бѣше ми съобщенъ и този списъкъ, който сега ми се даде, въпреки прѣдписанието на чл. 66 отъ правилника и моето заявление въ онова засѣдание, въ което Народното събрание възприе единъ редъ за разглеждане прошенията и въ което засѣдание азъ изрично молахъ комисията, когато се занимава съ прошения, които ще уважи, винаги, ако тѣ сж отъ фискаленъ характеръ и засѣгатъ интереситъ на съкровището, да ми ги съобщава и да взема мнѣнието на министерството, прѣди да ги докладва въ Народното събрание. Въ случая азъ нѣма да искамъ да не се докладватъ прошения; всички онѣзи прошения, които могатъ да получатъ едно рѣшение по съгласието на всички и безпрѣпятствено отъ страна на министерството, както бѣше прошениято, което се докладва, могатъ да се гледатъ. Обаче, азъ ще моля да не се взема сега никакво рѣшение по въпросното прошение на Пловдивската окръжна постоянна комисия, а това прошение да се прѣпрати въ Министерството на финанситъ за ново изучаване, тъй като по-рано направеното изучаване е довело до отрицателни резултати: Министерството на финанситъ, както сега се научихъ отъ доклада, се е възпротивило на уважението на тази молба, възпротивило се е да се плати наемътъ, защото сж се изминали повече отъ 20 години, безъ да е искалъ този наемъ, независимо отъ въпроса по сжщността на работата; министерството не казва, че се дължи наемътъ и че, защото е прѣсроченъ срокътъ, не трѣбва да се плати, което, ако бѣше казано, може-би, не щѣше да бъде съвсѣмъ право, но министерството казва, че независимо отъ сжщността на работата, този наемъ не може да се плати, защото сж се изминали толкова години; обаче, каква е сжщността на работата, ние не знаемъ. Това е по въпроса за наема.

Колкото се касае до искането на мѣстото, искане, което комисията е възприела и ходатайствава да бъде уважено, това искане, още по-малко може да бъде удовлетворено сега, защото министерството се е възпротивило да се отпусне туй мѣсто, като е заявило, че се проектира да се строи тамъ едно държавно помѣщение. И ако, дѣйствително, сжществува едно намѣрение — това азъ не знамъ — ако сжществува единъ проектъ на правителството да използва туй мѣсто за нуждитъ на държавата да построи тамъ телеграфо-пощенско управление или нѣщо друго, нѣма защо Народното събрание да го подарява, въпреки намѣрението, проекта на правителството. Но въ всѣки случай, по този въпросъ, за отстъпване на мѣстото, азъ днесъ не мога да дамъ мнѣние и не мога, освѣнъ да поддържа съпротивлението на министерството отъ 1909 г.

Сега-засега, най-добръ е да не се взема никакво рѣшение, докато не се вземе мнѣнието на Финансовото министерство днесъ, не онова мнѣние, дадено на 1909 г., което е отрицателно, а онова, което сега министерството ще може да даде, слѣдъ като проучи въпроса и разбере отъ какво се дължи наемътъ и дали дѣйствително се дължи, въ какъвъ размѣръ се дължи, по-сгодно ли е за държавата да плати наема или е по-сгодно за нея да отстъпи мѣстото, и, съгласно мнѣнието на Финансовото министерство,

тогава ще може да се вземе едно рѣшение, може-би, съгласно съ туй мнѣние, може-би, противно на него, но, въ всѣки случай, почитаемото Народно събрание може да вземе едно рѣшение съ знание мнѣнието на Финансовото министерство по въпроса, което трѣбва да се чуе, защото се касае за интереси на хазната, на фиска, защитата на които е прѣдоставена на това министерство.

Докладчикъ Ц. Харбовъ: Мнѣнието на комисията е да се изплатятъ наемитъ, а не да се отстъпи мѣстото.

Министъръ Т. Теодоровъ: Не съмъ съгласенъ и да се изплатятъ наемитъ сега, защото не знамъ дължатъ ли се, кой ги е уговорилъ, направила ли си е постоянната комисия сметка, че ѝ се дължи толкова наемъ за петъ години — 25.000 л., уговорено ли е помѣщението за наемане съ такъвъ наемъ, струва ли толкова помѣщението. Азъ нѣмамъ нищо противъ това, да се обезщети комисията, ако тя има права, но трѣбва да знаемъ, до каква степенъ и въ какъвъ размѣръ нейнитъ искания сж основателни.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Понеже се констатира, че чл. 63 отъ правилника не е изпълненъ отъ страна на прошетарната комисия — че не е искано мнѣние отъ Министерството на финанситъ, то ще трѣбва да се mine по-нататъкъ отъ дневния редъ, безъ да се разисква този въпросъ, за да се изпълни чл. 63 отъ правилника.

Докладчикъ Ц. Харбовъ: Ще докладвамъ молбата № 35 по печатния списъкъ: отъ Гица Костовица отъ Плѣвентъ, молба отъ 15 януарий 1909 г., съ която, като излага своето бѣдно положение, моли да ѝ се опростятъ данъцитъ 144-27 л.

Въпросътъ е отнесенъ въ Финансовото министерство за мнѣние и то съ писмо № 6.427 отъ 8 юний 1909 г. заявява, че възъ основа даденитъ свѣдѣния отъ надлежния финансовъ началникъ за сѣмейното и имотно състояние на просителката, е на мнѣние, да ѝ се опростятъ дължимитъ държавни данъци, останали отъ покойния ѝ съпругъ, 110-39 л., а не тъй, както тя претендира — 144-27 л., за периода 1877/1905 г., поради бѣдностъ и многочленно сѣмейство, състояще отъ 8 члена.

Прошетарната комисия е на мнѣние тоже да ѝ се опрости този данъкъ по бѣдностъ и многочленно сѣмейство и азъ ходатайствамъ прѣдъ почитаемото Народно събрание да уважи това искане на комисията.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Понеже никой не иска думата, ще туря прѣдложението на комисията на гласуване. Ония г. г. народни прѣдставители, които сж съгласни съ прѣдложението на комисията, да се опростятъ данъцитъ 110-39 л. на Гица Костовица отъ Плѣвентъ, нека си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

Моля г. Петра Петрановъ, вмѣсто г. Козарева, да докладва.

Докладчикъ П. Петрановъ: Ще докладвамъ прошение № 17 по списъка.

Г. Вълко Нейчовъ отъ с. Поибрене, Панагурска околина, живущъ въ София, моли да му се даде една народна пенсия. Азъ нѣма да излагамъ, г-да, биографическитъ очерки на самия г. Вълка Нейчовъ, както той съ свои своеобразенъ езикъ излага падълго и нашироко, като казва: (Чете) „Моятъ баща, поибренско чедо, насърчилъ поибренцитъ да възстанатъ, както било условието на панагюрцитъ да ги подражатъ“, какъ той е билъ изгоненъ въ Мала-Азия,

въ Франция, въ Турция. На прѣклонната си възраст той нѣма възможност да се обдѣрка самъ, и затуй се е обърналъ къмъ Народното събрание, да му се даде възможност да прѣживѣе своитѣ старини, при залѣзъ на своя животъ, тъй, както подобава на такъвъ общественъ дѣецъ.

Прoшетарната комисиѧ, при обсеждането на този въпросъ, като взема въ съображение обществената дѣйностъ на г. Вѣлка Нейчовъ, неговата прѣклонна възраст, съгласи се да му се отпусне една пенсия отъ 100 л. Това е мнѣнието на комисиѧта.

Обаче, азъ съмъ длъженъ да изкажа и личното мое мнѣние. Като се вземе въ съображение скѣпиятъ животъ въ София и че ще бѣде оскрѣбление за единъ общественъ дѣецъ да му се дава 100 л. народна пенсия, азъ прѣдлагамъ, щото да му се даде една пенсия не по-малка отъ 200 л.

Прѣдседателствуещъ И. Пѣевъ: Има думата народниятъ прѣдставителъ отъ II-та Търновска избирателна колегия г. Димитъръ Страшимировъ.

Д. Страшимировъ: Г. г. народни прѣдставители! Малко е неудобно човѣкъ да говори за едно лице, особено като Вѣлка Нейчовъ, на стари години, но касае се тукъ за единъ прецедентъ, който ние ще създадемъ. Ако би билъ поборникъ, сѣ щѣхме да имаме единъ поводъ; ако би заемалъ друга нѣкоя обществена служба, та въ слѣдствие на туй да е изтощилъ силитѣ си, пакъ щѣхме да имаме другъ поводъ. Г. Вѣлко Нейчовъ дълги години бѣше, наистина, народенъ прѣдставителъ — азъ го познавамъ лично — билъ е единъ любезенъ човѣкъ, услужвалъ е, когато и колкото е могълъ; но нема всѣки отъ насъ не е длъженъ да служи на обществото, тъй както трѣбва, съ всичкитѣ си сили? И, доколкото знамъ, при изпълнението на длъжността си, като общественъ дѣецъ, г. Вѣлко Нейчовъ всѣкога е запазилъ своитѣ сили, за да може едновременно да изпълнява и своитѣ частни работи. А той бѣше адвокатъ, твърдѣ популяренъ въ Панагюрско. Слѣдователно, той е билъ въ състояние всѣкога да се радва на всичкитѣ приходи отъ упражнението на своята частна дѣятелностъ. А тъй като тая частна дѣятелностъ е трѣбвало и щѣше да му даде толкова приходи, колкото той усилие употребѧ, то — безъ да искамъ да го обиждамъ — би могълъ човѣкъ да прави заключение, че той е занемарилъ по нѣкакви причини частнитѣ си занимания.

Отъ друга страна, г. Вѣлко Нейчовъ е билъ и добъръ партизанинъ на партията, която сега е на власт. Ще се създаде прецедентъ, може-би, нѣкога, когато остарѣятъ членовеѣ на нашитѣ партии, които сѣ на властъ, да се подпомагатъ. Азъ не казвамъ, че сега се има прѣдъ видъ този мотивъ, но човѣкъ има слабо сърце нѣкога, та сѣ по-снизходително ще сѣди своитѣ приятели, отколкото чуждитѣ, а пъкъ чуждиятъ има слабо сърце да е мнителенъ и да казва, че това се прави съ цѣль, своитѣ да се подпомагатъ. Та, по единъ или други случаи, създаваме лошъ прецедентъ. Азъ знамъ, че г. Вѣлко Нейчовъ има и синъ, който може да му подпомага; отхранилъ го е, ималъ е възможностъ да го издѣрка съ приходитѣ си, сега синъ му да се отплаща къмъ него. Той е единъ, сама душа, той аслѣ нѣма и друго сѣмейство, а сама душа колко разноси иска? Та подобро е да не създаваме такива нежелателни прецеденти и такава практика. Нашата държава и тъй е бѣдна и не бива да разпрѣсва своитѣ срдѣства. Имаме бѣдни училища въ нѣкои села край границата, които иматъ нужда отъ стотина лева на мѣсецъ, отъ 1200 л. на годината, и ние нѣмаме тия пари въ бюджета, а пъкъ тая пенсия ще се даде не отъ пенсионния фондъ, а отъ държавнитѣ срдѣства, които ние би трѣбвало да скѣпимъ.

Менѣ лично ми е много жално, че отъ дългъ, като народенъ прѣдставителъ, трѣбва да изкажа тѣзи думи. Самъ съмъ лично познатъ съ г. Вѣлка Нейчовъ и съчувствувамъ на старинитѣ му. Може-би, има нѣкои свои грѣшки, поради които е дошълъ до старинитѣ си безъ срдѣства. Благодарение отъ държавата или отъ частно лице е нѣщо добро, нѣщо хубаво, и азъ именно, колкото се отнася до благодарение, бихъ билъ шедъръ, но къмъ държавнитѣ срдѣства, които сме навикнали да пазимъ, тамъ можемъ да сме малко по-внимателни. Та искамъ да обърна вниманието ви, че не намирамъ никакъвъ сериозенъ поводъ, за да се отпусне тази пенсия.

Претендира дѣдо Вѣлко Нейчовъ, че когато е било въстанието въ 1876 г., въ тѣхното сѣмейство, въ къщата имъ било шито знамето; нѣмамъ нищо противъ това; доколкото мога да прѣвѣря на паметъ, това е истина: сѣмейството му е патриотично, добро, по самиятъ г. Вѣлко Нейчовъ тогава бѣше на учение, тогава бѣше младъ човѣкъ съ сили, могълъ е и ратникъ да стане, но не е дошълъ да се бори; та отсетнѣ е неговата обществена дѣйностъ. Наистина, тази обществена дѣйностъ, която той е упражнявалъ, правилъ я е почтено; но същевременно е билъ свободенъ да се занимава съ частна работа, като адвокатъ, въ най-хубавитѣ години, когато адвокатитѣ бѣха рѣдкостъ.

Прѣдседателствуещъ И. Пѣевъ: Съобщавамъ на г. г. народнитѣ прѣдставители, че е постигналъ законопроектъ за индустриалнитѣ желѣзници, който разпоредихъ да ви се раздаде веднага.

Има думата софийскитѣ народенъ прѣдставителъ г. Петъръ Станчевъ.

П. Станчевъ: Г-да! Като дойде въпросъ до международно благо, до нѣкои капитулации, до нѣкои бюджетни въпроси, до нѣкои технически въпроси, тогава господата отъ лѣвицата ще иматъ думата, защото въ лѣвицата имаме много техници; но когато дойде въпросъ за единъ народенъ дѣецъ отъ отдавнашно врѣме, когато нѣмахме българи да говорятъ и знаятъ френски езикъ, а той скиташе по чуждия свѣтъ, едновременно и писателъ, възбуждаше народни въпроси, защищаваше ги прѣдъ държавни маже, прѣдъ политици — и за това има много доказателства — единъ нашъ родолюбивъ патриотъ, който за своята възраст, дотѣра, се казва, бѣше на кракъ, сѣ ми се чини, добръ е да се вслушаме въ нуждата на този старъ борецъ, който вече не може да се държи на краката си и участъта му го е оставила самъ самичъкъ — има единъ единственъ синъ доколкото знамъ. Той е билъ отъ богати родители, които на врѣмето си сѣ му дали възможностъ да се образува — не съ стипендия, съ каквато сега ходятъ нашитѣ млади отъ моята партия и отъ вашата, а баща му съ овцѣтѣ си, съ земледѣлното си е чувствувалъ на него врѣме нуждата да прати сина си на западъ да получи образование. Той, като се е завърналъ, билъ е учителъ на дѣцата на много турски паши и везири по френски езикъ, и като е влизалъ въ тия капни — знамъ положително — сѣ е принасялъ полза на българитѣ. Билъ е единъ общественъ дѣятел отпослѣ освобождението ни, както въ румелийско врѣме, така и отпослѣ тукъ, и когато мнозина сме мълчали да кажемъ нѣкоя горчива истина при разни режими, той е излизалъ тържествено да я казва и на господаръ, и на власт. Такива хора, прѣди да закумятъ, нека иматъ възможностъ да кажатъ: благодаримъ на отечеството; азъ може да не бѣда симпатиченъ на всички течения, все таки намири се справедливо общество, което не ме остави да мра отъ гладъ. Той ще живѣе малко.

Затуй, поддържамъ мнѣнието на г. докладчика — не 100, а 200 л. да се отпуснатъ на тоя народенъ дѣецъ.

Д. Страшимировъ: Колко бѣдни поборници имаме, г. Станчевъ, които за по петъ лева стоятъ, чакатъ! Въ 1876 г. сж стояли подъ куршумитѣ.

П. Станчевъ: Ще порастете още и ще се научите. Въ тая работа баримъ нѣма политика — хайде де! Бѣди малко милостивѣ!

А. Кипровъ: Той си има своя пенсия отъ земледѣлцитѣ, та затова говори противъ.

Д. Страшимировъ: Дълга го на труда си.

П. Станчевъ: Затова, г. г. народни прѣдставители, азъ апелирамъ къмъ вашето хуманно, родолюбиво чувство, да се вотира, да се отпуснатъ 200 л. пенсия на г. Вълка Нейчовъ, който е въ прѣклонната си възраст. Ние даваме по 500—600 л. на разни мѣста, а да не можемъ да дадемъ тукъ 200 л.!

Повече нѣма какво да кажа.

Прѣдседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата кюстендилскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Василъ п. Николовъ.

В. п. Николовъ: Г. г. народни прѣдставители! Прѣдложението на комисията за нѣкаква си пенсия отъ 100 л. на дѣда Вълка Нейчовъ с просто подигравка съ неговитѣ старчески години. Принципъ при отпускането на държавни пенсии, на народни пенсии, както ги наричатъ, ще трѣбва да бѣде сиромашията, немоцѣта. Този, който има нужда да прѣживѣе, ако е принесълъ известни услуги на отечеството, на държавата и се намира въ ницѣта, азъ мисля, мораленъ дългъ е на държавата да му се притече на помощъ при неговитѣ старини, както той въ своитѣ млади години е жертвувалъ своитѣ сили, е употребилъ всичкитѣ си усилия да помогне на отечеството и, въ слѣдствие на туй, с занемарилъ своитѣ частни работи, както каза г. Страшимировъ, и поради това, че е билъ беззавѣтно отдаденъ на отечеството, поради това, че е изтощилъ всичкитѣ си сили за прѣусѣждането на България, не е могълъ да скѣта нищо за черни дни, за да ни подлага сега рѣка и да ни иска единъ видъ пенсия по милостъ. Има хора, на които сж отпуснати пенсии съ по 500 и 600 л., които сж хора богати, даже и милионери. Сажо така и тѣхнитѣ прѣдни, видни хора, за които сж претендирали пенсия, може да сж припесли услуги на отечеството, и ние тогава сме били щедри къмъ тѣхъ. Сега защо да не бѣдемъ щедри къмъ единъ старъ, сиромашъ човѣкъ, който се е борилъ дълго врѣме и който работилъ и като журналистъ, и като писателъ, и като политически и общественъ дѣятелъ, не е жалилъ никого трудъ и срѣдства, за да може да помогне на своето отечество? Ето защо, при днескашната скѣпотия на живота, и азъ се приєдинявамъ къмъ мнѣнието на г. Петранова, да се отпусне на дѣда Вълка Нейчовъ 200 л. пенсия, за да може що-годѣ по-добрѣ да прѣживѣе на старини, а не да му се отпуснатъ нѣкакви 100 л., които просто сж подигравка съ неговитѣ старини.

Прѣдседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата г. Христо Поповъ.

Х. Поповъ: Г. г. народни прѣдставители! Г. Вълко Нейчовъ е известенъ на всички ви. Той бѣше народнякъ рѣкъ excellence и досега такъвъ си остана. Но трѣбва да признаемъ, той бѣше единъ чистъ борецъ. Азъ съмъ се срѣщалъ съ него — той борави въ Пловдивско — и, дѣйствително, трѣбва да признаа, че той е билъ искренъ въ своята борба. Наистина, неговитѣ понятия бѣха други — не тии, които ние носимъ — но той, казвамъ, никѣдѣ не е проявилъ нѣщо егостично — всичко е вършилъ по убѣждение. Може той да се е

лѣгалъ въ своитѣ убѣждения — много идеи, които той е проповѣдвалъ, сж отпаднали вече — но наврѣмето си той доказа, че дѣйствително е единъ безкористенъ дѣецъ — поне азъ изповѣдвамъ, че на мене е правилъ такова впечатлѣние.

Сега, че билъ бѣденъ, защото не си е събралъ пари, за да може да прѣживѣе на старостъ, както говори г. Страшимировъ, това не е вѣрно. Г. Страшимировъ каза, че могълъ да събере малко пари, за да прѣживѣе на старостъ, защото билъ адвокатъ. Това не е право. Именно, този, който се прѣдаде всецѣло на обществена дѣйностъ, той на старостъ може да остане съвѣтъ безъ срѣдства. Но азъ мисля, че ние сега напразно ще разсѣждаваме подробности, да ли е могълъ да спечели или да не спечели — ние трѣбва само да признаемъ, че той е, дѣйствително, въ мизерно положение, че той е единъ нещастенъ дѣецъ. Той, може-би, много повече се е борилъ, отколкото онѣзи, които се ошастливиха да бѣдатъ и министри, да станатъ и богати по единъ или другъ начинъ. Борбата му, въ всѣки случай, трѣбва да се признае, е борба, която не ние ще оцѣнимъ, а историята. Но, въ всѣки случай, ние, като депутати, трѣбва да гледаме истината право въ очитѣ и да признаемъ, че дѣйствително г. Вълко Нейчовъ бѣше човѣкъ, който, въ своето врѣме, е поднасялъ каквото е могълъ на олтаря на общитѣ наши работи. А имаме вече прецеденти въ това отношение; така щото, и този доводъ на г. Страшимирова — че щѣло да се създаде прецедентъ — пада.

У насъ виждаме млади хора, като г. Страшимирова, съ лица младежки и свѣжи, и въ работа могатъ да се вицунатъ, но не видѣхме нито единъ отъ тѣзи бивши чиновници, които взематъ по 300 л. пенсия, а на работа сж получавали по 1.000 л., да каже: „Не ща пенсия. Азъ ще работя. Чакайте още да остарѣя“. А при това, вне виждате г. Вълка Нейчовъ, че той чакъ на старостъ, когато дѣйствително е парализиранъ, да подлага рѣка на Народното събрание, ако иска, да му даде, тѣй да се каже, една милостъ. Та менѣ ми се вижда много жестоко, много строго да се гледа на единъ дѣецъ така, както г. Страшимировъ гледа.

Разбира се, че не отъ насъ зависи венчико. Струва ми се, трѣбва да изслушаме пай-напрѣтъ г. министра на финанцитѣ, защото това ще бѣде дългъ на държавата. Ако г. министърътъ е съгласенъ, по моему, трѣбва отъ наша страна да признаемъ, че г. Вълко Нейчовъ има право на пенсия: на основание традицията, която имаме, на основание всичкитѣ ни прави и обичаи, които досега имаме, не трѣбва да отричаме на единъ дѣецъ това, което той очевидно заслужава, въ сравнение съ другитѣ младежи, които днесъ се ползуватъ съ пенсия.

Затова азъ съмъ на мнѣние да се съгласимъ съ комисията, да се приеме по принципъ отпушането на тая пенсия — безъ да споменавамъ тукъ имена на лица, които се ползуватъ съ пенсии, отъ които, по моему, не би трѣбвало да се ползуватъ, защото сж млади и жизнени хора — но за размѣра азъ сжщо съмъ на мнѣние да бѣде 200 л., ако, обаче, министърътъ на финанцитѣ е съгласенъ, защото азъ съмъ на мнѣние, по тѣзи въпроси да не боравимъ така лесно, безъ министърътъ на финанцитѣ да се съгласи, за да не разбъркаме бюджета. Доколкото зная, въ английския парламентъ нищо не може да мине, даже и петъ стотинки, безъ съгласието на единъ министъръ, защото тѣ сж важни въпроси. Въ случай, обаче, че г. министърътъ се съгласи, моето мнѣние е да се дадатъ 200 л. на този дѣецъ, защото 100 л. днесъ взема и единъ разселенъ. (Рѣкоплетскано отъ болшинството и нѣкои отъ меншеството)

Прѣдседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата народниятъ прѣдставителъ г. Александъръ Кипровъ,

А. Нипровъ: Г. г. народни прѣдставители! Въ най-тъмнитѣ врѣмена, когато напиятъ народъ мрътвешки е спалъ, когато българското слово рѣдко се е чувало, тогава малцина сж били поборници, хора на словото, хора на науката, които сж бродѣли, отъ единия край до другия, нашето отечество и сж проповѣждали напия езикъ и науката. Единъ отъ тѣзи борци, единъ отъ тѣзи труженици е билъ и г. Вълко Нейчовъ. Той е билъ въ най-тъмнитѣ клошета на България. Още прѣди освобождението, отъ десетки години е билъ учителъ въ Битоля, кръстосвалъ е цѣла Македония, а слѣдъ освобождението се е прѣдалъ на обществена дѣятелностъ.

Г. Страшимировъ казва, че г. Вълко Нейчовъ е ималъ много добра клиента като адвокатъ, а сжщо и като депутатъ могълъ е да печели пари. Да, ако той бѣше като г. Димитра Страшимировъ, да се отдаде по-напрѣдъ на печелене пари и тогава да стане общественъ дѣецъ, щѣше да бѣде богатъ човѣкъ, и нѣмаше да изпадне до това унижение днесъ, да подава просба до Народното събрание да иска една скромна пенсия отъ 100 или 200 л.; той можеше да бѣде богатъ човѣкъ и нѣмаше да ходи днесъ по улицитѣ съ своята старческа немощъ. Но г. Вълко Нейчовъ се е прѣдалъ изключително на обществена дѣятелностъ. Той е прѣзиралъ всѣка пара; той е мразилъ богатството, само и само да служи на народа. По-старитѣ отъ васъ знайтъ, а ние по-младитѣ, които сме любопитни, чели сме дневницитѣ на Областното събрание, и виждаме, съ каква жаръ, младиятъ народенъ прѣдставителъ г. Вълко Нейчовъ е защищавалъ правата кауза. Вие помните и ние всички помнимъ, г-да, какъ допрѣди нѣколко години г. Вълко Нейчовъ, съ своята старостъ, излизаше на тая трибуна и какъ по цѣли часове говорѣше, защищаваше онова, което мислѣше за добро.

Е добръ, г-да, единъ такъвъ старъ дѣецъ, който е могълъ да печели пари, но който не е искалъ да печели, само и само да служи на народа, трѣбва ли да го упрекнемъ, че е могълъ да печели пари и че, слѣдователно, не трѣбва да го подкрѣпимъ на стари години? Азъ ще се обърна къмъ васъ, г. г. народни прѣдставители, и ще ви кажа: дайте на този човѣкъ спокойно да склопи очи. Той нѣма да живѣе много; ще живѣе още 3, 4, 5 години — твърдѣ малко — но поне спокойно, за да каже: този народъ, на който беззавѣтно съмъ се прѣдалъ да служа прѣзъ цѣлъ животъ, накрая ме възнагради и азъ умирамъ спокойно.

И азъ ще ходатайствувамъ, г. г. народни прѣдставители, да подкрѣпимъ прѣдложението на докладчика г. Петрановъ и да отпуснемъ на г. Вълка Нейчовъ една пенсия най-малко отъ 200 л. мѣсечно.

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата народниятъ прѣдставителъ отъ II-та Пловдивска колегия г. Стефанъ Консуловъ.

С. Консуловъ: Г. г. народни прѣдставители! Като човѣкъ, който отъ най-близо познавамъ дѣйността на г. Вълка Нейчовъ, менѣ се налага дългъ да излѣза тукъ, прѣдъ васъ, да кажа нѣколко думи по неговото искане.

Прѣди всичко, г-да, трѣбва да ви кажа, че г. Вълко Нейчовъ произхожда отъ едно сѣмейство, което биде разорено по врѣме борбитѣ за нашето освобождение. Бащата на Вълка Нейчовъ, вѣнъ отъ това, че е пожертвувалъ за борбата известна частъ отъ своето състояние, въ добавъкъ на това бѣше отгледалъ единъ свой синъ, Никола Нейчовъ, докторъ на медицината, когото изпрати въ Русия, но който, заедно съ освободителнитѣ войски, дойде въ България и, въ слѣдствие на изтощаване, сложи кости въ Татаръ-Пазарджикъ. Другъ единъ синъ, г. г. народни прѣдставители, братъ на г. Вълка Нейчовъ, именуемъ Ге-

орги, заловенъ въ униформата си като възстаникъ за свободата на българския народъ, биде пакъ осъденъ на вѣчно заточение и изпратенъ въ Африка, дѣто стоя въ затворитѣ, уби живота си и, най-послѣ, г-да, слѣдъ като се подписа санстефанскиятъ договоръ, биде освободенъ, обаче, за негово голѣмо съжаление и за жалостъ на сѣмейството и на самия г. Вълка Нейчовъ, този Георги пристигна въ Панагюрище изморенъ, изтощенъ и склопи очи, но ги склопи при свободна България.

Г-да! Вълко Нейчовъ самъ, като народенъ и общественъ дѣецъ, е принесълъ голѣми ползи на тази България: той е билъ учителъ, той е сѣлъ съмето на българщината въ Македония, той се е борилъ за тази земя, за този народъ. И азъ никога не очаквахъ, че тукъ ще се яватъ хора, хора които сж били учители, хора, които сж били историци, да отпратятъ къмъ г. Вълка Нейчовъ укури, ако щете, че той билъ занемарилъ своята професия като адвокатъ! Всички знаемъ тукъ, всички помнимъ вика на Вълка Нейчовъ срѣдъ камарата по всѣко врѣме, вѣтъ, който винаги се е стремѣлъ да бѣде полезенъ въ защита правата и свободитѣ на българския народъ. Г. Вълко Нейчовъ не е занемарилъ работата си като адвокатъ. Азъ протестирамъ отъ негово име по адресъ на г. Страшимирова. Г. Вълко Нейчовъ биде изгоненъ изъ България. Когато въ тази земя липсваше всѣкакъвъ редъ и законъ, когато доблестнитѣ синове на тази България лежаха въ тъмницитѣ, стърчаха по бѣсилкитѣ и бидоха изправени по стрѣлбищата — тогава г. Вълко Нейчовъ избѣга, и избѣга прѣслѣдванъ, за да бѣде убитъ, избѣга отъ своитѣ братя, отъ българи, които подъ видъ, че спасяваха отечеството, трѣбваше да спасятъ и г. Вълка Нейчовъ отъ животъ.

Н. Апостоловъ: (Възразява нѣщо).

С. Консуловъ: Избѣга, г-да, въ Европа; но не отиде да дрѣме, да спи: той се прѣдаде пакъ на своята дѣйностъ като журналистъ; той вземаше участие въ в. „Temps“, в. „Matin“, и съ силата на перото изкарваше своята прѣхрана. Г. Вълко Нейчовъ и тамъ не занемари дългъ си.

Слѣдъ своето завръщане тукъ — вие го знаете — той пакъ се яви въ Народното събрание, за да допринесе доколкото може, за страната онова, което мислѣше, че е полезно.

Колкото се касе, г-да, до намека на г. Страшимирова, че г. Вълко Нейчовъ ималъ синъ, който могълъ да му помага, азъ дължа да опровергая г. Страшимирова. Г. Вълко Нейчовъ има единъ единственъ синъ, отъ 1—2 години на служба, съ жена и двѣ дѣца, но съ заплатата си едва себе си може да поддържа.

Г. г. народни прѣдставители! Нека бждемъ толкова добри, че да приемемъ единодушно прѣдложението на докладчика г. Петрановъ, да се отпуснатъ 200 л. на г. Вълка Нейчовъ, за да може и той да прѣкара послѣднитѣ дни отъ живота си.

Азъ забравихъ, г. г. народни прѣдставители, да кажа за една случка изъ живота на г. Вълко Нейчовъ, че се е сѣцпалъ много отдавна за участъта на България, че той се е грижелъ и е ималъ винаги пристърце нейното освобождение. Знаете, че на 3 априлий 1867 г. Царь-Освободителътъ посети Парижъ; тогава става една случка, извърши се единъ атентатъ противъ неговия скъпоцѣненъ животъ, атентатъ, за голѣмо щастие на Русия и на дѣлото славянство, несполучливъ. Тогава г. Вълко Нейчовъ се сѣца, че има една България заробена — той не прѣставалъ нито мигъ да мисли за тая земя. Той изходатайствува ауденция при царя, която на 5 априлий, дѣйствително, му се дава; влиза, явява се прѣдъ царя и му казва: „Царю! Атентатътъ, който

се извърши надъ тебе, не сполучи; не сполучи затуй, защото Русия има своето щастие; не сполучи и затуй, защото, заедно съ Русия, и България е щастлива, защото ти, царю, си призванъ да извадишъ шашката изъ своята ножница и да поведешъ руските полкове за освобождението на България". Г. г. народни представители! Това се казва тъкмо 10 години прѣди този сѣщиятъ царь, този нашъ освободителъ да извади шашка и да потегли за България, да я освободи. Е добръ, г-да, азъ искамъ да наведе този примѣръ, за да ви докажа тукъ, че г. Вълко Нейчовъ никога не е прѣставалъ да мисли за България, и нѣма да прѣстане, както не прѣстана и цѣлото негово сѣмейство.

Г. г. народни представители! Какъ ходатайствувамъ прѣдъ васъ, съгласете се единодушно да му дадемъ 200 л. пенсия. Азъ ще моля и г. министъра на финанситъ да бже толкова милостивъ, толкова добъръ и да даде съдѣйствието си да се облекчатъ послѣдните дни отъ живота на г. Вълка Нейчовъ, животътъ на когото г. министърътъ на финанситъ твърдѣ добръ познава и нѣма нужда да му го очертавамъ. (Ржкоплѣскане отъ болшинството)

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата орханийскитъ народенъ прѣдставителъ г. Иванъ Миневъ.

И. Миневъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ напълно съмъ съгласенъ съ г. Страшимирова, че г. Вълко Нейчовъ нито е поборникъ, нито е опълченецъ; но той е единъ отъ ония български ратници, за които г. Страшимировъ едва-ли има своето основание да обижда.

Д. Страшимировъ: Азъ нищо обидно не казахъ.

И. Миневъ: Ако г. Вълко Нейчовъ поддържалъ теорията и практиката на г. Страшимирова, той днесъ щеше да разполага съ хиляди наполеони; но той не бѣше плащанъ патриотъ, плащанъ агитаторъ. Той ратуваше за тая България; той говорѣше въ Ромжния и другадъ за свободата на България тогава, когато г. Страшимировъ едва-ли още четѣше катихизисъ.

Азъ ще моля народното прѣдставителство да гласува единодушно да му се даде една пенсия.

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата г. Киро Пановъ.

К. Пановъ: Г. г. народни прѣдставители! Безспорно е, че г. Вълко Нейчовъ е единъ общественъ дѣецъ; безспорно е, че той е единъ патриотъ. Никой отъ насъ не може да откаже, че той се е борилъ съ живо слово и съ перо за българската свобода и за народнитъ права. Никой нѣма да откаже, че г. Вълко Нейчовъ се е родилъ и живѣлъ тогава, когато въ България малцина сж се учили и сж били готови да пожертвуватъ животъ, имотъ и честъ за отечеството; никой не може да откаже, че г. Вълко Нейчовъ още въ врѣмето, когато България е била робска страна, се е училъ и е ималъ такова едно образование, съ което е могълъ да помогне на своето поробено отечество. Г. Вълко Нейчовъ, както всички знаете, слѣдъ освобождението на България, е могълъ да заеме такава държавна служба, която да му дава доста добра заплата, съ която да може да живѣе и да скъта нѣщо за старини. Той, и като адвокатъ, е могълъ да се ордаде на своята професия, и ако бѣше спекулантъ, можеше да натрупа богатства, можеше да съгради къщи въ София и на старини да има доста добра рента и сега да си живѣе като рентиръ, много добръ. Обаче тоя човѣкъ не е билъ спекулантъ; той е искалъ да посвети живота си за доброто и на народа. Това е и направилъ, като сжщеврѣменно прѣзъ

своя животъ до дълбока старостъ той се е борилъ за обществено добро. А, като така, казвамъ, този човѣкъ напълно е заслужилъ една помощъ отъ държавата, съ която да може да прѣкара старинитъ си. Затова и моето мнѣние е да му се даде една пенсия.

Но, като вземамъ прѣдъ видъ, че по нѣкой път и котлитъ на сирацитъ се продаватъ, за да може да се изплатятъ държавнитъ данѣци; че съ 100 л. у насъ се поддържатъ чиновници — секретари на мирови сѣдии и пр. — и тия хора живѣятъ съ тѣзи пари, намирамъ, че една пенсия не отъ 200, а отъ 100 л., ще може напълно да задоволи стария г. Вълка Нейчовъ, който е само единъ единственъ, и ще може да минава съ тѣхъ. Ако въ столицата не може да минава съ 100 л., той ще отиде въ провинцията. Сама комисията се е произнесла за една пенсия отъ 100 л., и моето мнѣние е да му се отпусне пенсия отъ толкова лева, а не отъ 200 л. Нека пестимъ народната пара, защото съ 100 л. може да се живѣе много добръ, както живѣе народътъ.

Това е моето мнѣние.

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Има думата плѣвенскитъ народенъ прѣдставителъ г. Пантелей Бурмовъ.

П. Бурмовъ: Г. г. народни прѣдставители! И азъ искамъ да кажа 2—3 думи въ полза и защита на пенсията на г. Вълка Нейчовъ.

Когато ще отпущаме на едно лице народна пенсия, ние не трѣбва да се ръководимъ само отъ извѣстни чувства, не трѣбва да апелираме къмъ чувствата на народното прѣдставителство, а трѣбва, прѣди всичко, да се обърнемъ къмъ дѣйността на лицето, което иска пенсия, да видимъ, да-ли това лице има заслуги къмъ отечеството, и ако намѣримъ, че то дѣйствително е направилъ шо-году за развитието, за повдигането културата въ страната, естествено е, че ние ще трѣбва да му отпуснемъ нѣщо, за да доживѣе по-леко послѣднитъ си години.

Г. Вълко Нейчовъ, както повечето отъ г. г. ораторитъ се изказаха, е ималъ обществена дѣйностъ, билъ е поборникъ. Независимо отъ туй, той е билъ отъ редъ години избираенъ за народенъ прѣдставителъ въ българския парламентъ, изказвалъ е много добри мнѣния за доброто управление на тази страна. Естествено е, че този човѣкъ, тъй както се изтъкнаха неговитъ заслуги, ще трѣбва да се удовлетвори. И дѣйствително, той на стари години е станалъ единъ неджгавъ човѣкъ и е протегналъ рака къмъ народното прѣдставителство, да му отпусне една шогоду пенсия, за да доживѣе послѣднитъ си години.

Имаме ли ние прецедентъ да сме отпущали пенсия на хора, които иматъ обществена дѣйностъ? Да, имаме. Имаме, напр., отпусната една пенсия на г. Стояна Михайловски; правителството на народолибералитъ му отпусна една доста добра пенсия. И този човѣкъ не е неджгавъ; той е здравъ човѣкъ, единъ съ още прѣсна мисль човѣкъ, който работи. Отпусна се сжщо народна пенсия на сѣмейството на Константина Величковъ. Макарь че бѣше бившъ министъръ, но отпуснаха му пенсия не толкова, че е билъ министъръ, колкото че е билъ литературенъ дѣецъ и човѣкъ, който е допринесълъ нѣщо на отечеството.

На мнѣние съмъ, прочее, понеже имаме вече създаденъ прецедентъ, да се отпусне и на г. Вълка Нейчовъ извѣстна пенсия въ размѣръ, какъвто г. министърътъ на финанситъ опрѣдѣли, защото не трѣбва да разполагаме съ скровището кой както иска; на мнѣние съмъ, казвамъ, да му се отпусне една скромна пенсия, за да може да доживѣе послѣднитъ си години, а съ туй, г. г. народни прѣдставители, ние ще настрѣчимъ и младото поколѣние, щото винаги то да се прѣдаде на обществена дѣйностъ, за повди-

гане културата въ тази страна, а туй нѣщо е отъ голѣмо значение. Ето защо, въ заключение ще кажа да бѣдемъ малко по-щедри и отпуснемъ една пенсия на г. Вълка Нейчовъ, за да може мирно и тихо да доживѣе послѣднитѣ си години.

Прѣдседателствуващъ И. Пѣевъ: Понеже въпросътъ е изчерпанъ — никой не иска думата — давамъ думата на г. министра на финанситѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Прошението, г. г. народни прѣдставители, което е прѣдметъ на разглеждане, е прошение на единъ български общественъ дѣецъ отъ дълги години, който иска помощта на българското Народно събрание на стари години, поради бѣдностъ и поради крайна нужда и болестъ. На Народното събрание прѣдстои да оцѣни по съвѣсть заслугитѣ на едно лице, което се явява въ положението на Вълка Нейчовъ. Винаги, когато се е касаяло за даване на една такава пенсия, която, обикновено, ние наричаме народна пенсия, трѣбва да се има прѣдъ видъ, на първо мѣсто обществената дѣятелностъ на лицето, неговитѣ заслуги къмъ отечеството, защото народната пенсия не е една милостъ, едно подаяние, което се дава на единъ злощастенъ или нуждающъ се български гражданинъ, а е сжщевременно едно отличие, което се дава за заслугитѣ, принесени на отечеството. И когато се отпуща такава една пенсия, не само трѣбва да се има прѣдъ видъ финансовата страна на работата, не само трѣбва да се пади съкровището и да се не пилѣятъ неговитѣ срдѣства безъ нужда, но по-важното и по-сжществено, което трѣбва да се има прѣдъ видъ е да се прѣцѣнятъ заслугитѣ на човѣка. И ако ние имаме прѣдъ видъ едно лице, което има сторени значително голѣми заслуги къмъ отечеството, тогава само ние можемъ да го отличимъ съ пенсията, която трѣбва да му отпуснемъ за заслугитѣ. Тѣзи пенсии не сж урегулирани отъ никакъвъ законъ. Никой законъ не опрѣдѣля при какви условия и при какви обстоятелства трѣбва да се отпуща една народна пенсия, нито пъкъ поставя нѣкакви граници за Народното събрание, за минимумъ или за максимумъ. Отпущането на народна пенсия трѣбва да става по рѣшението на Народното събрание, диктувано отъ чувство на признателностъ къмъ заслугитѣ на единъ български гражданинъ при обстоятелства, разумѣва се, които изискватъ тази помощъ, защото, трѣбва пъкъ и лицето, на което се дава това отличие, да има и нужда отъ материални срдѣства; иначе, на единъ много богатъ човѣкъ, или на единъ човѣкъ, който нѣма нужда отъ пари, неумѣстно е да му се дава каквато и да е пенсия, въ особености такава, която ще излѣзе отъ държавното съкровище, дѣто паритѣ се събиратъ, както знаемъ, съ толкова мжка и съ толкова лишения по нѣкой път и на твърдѣ бѣдния данъкоплатецъ. Важното е, че законъ, казвамъ, не урегулирва тѣзи пенсии; само въ закона за пенсийтѣ мимоходомъ се споменаватъ тѣзи народни пенсии, за които се прѣдвижда кредитъ въ бюджета. Въ бюджета сжществува единъ параграфъ отъ дълги години, почти отъ самото начало на нашето политическо сжществуване, единъ параграфъ, който носи заглавие — сега е въ бюджета за 1911 г. § 21, който казва: „Пенсии на заслуживши лица и тѣхни сѣмейства, прѣстарѣли учители и духовни лица, опрѣдѣляни отъ Народното събрание“. За такива пенсии въ настояще врѣме, за 1911 г. сжществува прѣвиденъ единъ кредитъ отъ 255.000 л. Въ прѣдшествующитѣ години този кредитъ е билъ: 265.000, 237.000, 244.000, 250.000 и т. н. една, както виждате, достатъчно значителна сума, която българската държава харчи, за да възнагради заслугитѣ на български синове, особенитѣ заслуги, ще кажа, а така сжщо въ сжщия параграфъ влизатъ и пенсии, дадени на прѣстарѣли

учители и на духовни лица, които не могатъ да получатъ пенсии по нашитѣ закони за пенсии.

Щомъ това е така, ние трѣбва да погледнемъ на политическата и обществената дѣйностъ на просителя г. Вълко Нейчовъ и по съвѣсть да рѣшимъ, да-ли той заслужава, Народното събрание да му даде помощъ и да го постави въ реда на отличилитѣ се български синове — единъ въпросъ на прѣцѣнка, въ който рѣшителната дума принадлежи на общата, колективната съвѣсть на Народното събрание, на болшинството. И заради туй, въ този родъ въпроси, министерството трѣбва да остане да говори най-подиръ и да се мѣси най-малко. Тукъ има по-стари хора и вънъ отъ парламента има по-стари хора отъ мене, които могатъ по-добрѣ да знаятъ и по-добрѣ да прѣцѣнятъ дѣятелността на Вълка Нейчовъ прѣди освобождението. Азъ мога да кажа само туй, което зная повече по наслышка, отколкото отъ лично възприемане. Вълко Нейчовъ по свидѣтелството на много хора, които го познаватъ, е несъмнено принесълъ твърдѣ цѣнни услуги на България прѣди нейното освобождение — тогавъ именно, когато хора като него отъ неговото положение имало твърдѣ малко. И ако Вълко Нейчовъ бѣше се родилъ въ наше врѣме, съ своето знание на французки езикъ, съ своето скитане и странствуване въ странство, било въ Парижъ, било нѣкъждѣ другадѣ, неговитѣ заслуги щѣха да бждатъ съвършено маловажни, мога да кажа даже никакви, защото ние днесъ имаме голѣмо количество хора, които, като него, могатъ, като се намѣрватъ въ странство, да приближаватъ одного или другого отъ мѣродавнитѣ хора или прѣдставители на общественото мнѣние и да кажатъ една блага дума за своя народъ, за своето отечество. Сжщо така и днесъ да се сътрудничи съ една или нѣколко статии въ в. „Matin“, или въ в. „Temps“, или други нѣкой вѣстникъ, е една отъ най-обикновенитѣ заслуги, съвършено обикновена, които не могатъ да се отличатъ съ народна пенсия, обаче въ врѣмнатата, въ които Вълко Нейчовъ се е подвизавалъ въ странство, въ моменти, за които ни говори г. Консуловъ, когато тоя човѣкъ е ималъ и присѣтствието на духа, и рѣшимостта, която може да се диктува само отъ едно възвишено чувство на патриотизъмъ, да се изотжни да иска ауденция прѣдъ руския императоръ, за да му каже въ такава една хубава форма, въ каквато обикновено Вълко Нейчовъ умѣе на чистъ и съвършенъ французки езикъ да изказва думитѣ си или мисълта си, нѣкоя добра дума за България и нейната тогавашна участъ и за нейното бждще е, както щете, една особена цѣнна услуга.

Но дѣятелността на г. Нейчова, доколкото ми е известно, не се е спрѣла само върху единъ такъвъ моментъ. Г. Нейчовъ, съ своя неспокоенъ темпераментъ, е обикалялъ много, приближавалъ се е до много мѣродавни личности, чужди и турски, прѣди нашето освобождение. Той, струва ми се, е билъ даже учителъ по френски езикъ на дѣцата на нѣкой отъ валиитѣ въ Русчукъ.

П. Станчевъ: На Таксѣмъ-паша.

Министъръ Т. Теодоровъ: И вредъ, каждѣто е билъ, той си е останалъ тогава, както и по-послѣ, и до днешенъ день единъ човѣкъ на чувството на привързаностъ къмъ родната земя, който не се движи отъ никакви спекулативни съображения, и който говори навредъ и прѣдъ всѣкого истината, както той я чувствува и съзнава. Моитѣ свѣдѣния, слѣдователно, сж, че навсѣкждѣ, дѣто е стѣпилъ кракътъ на г. Нейчова, прѣдъ всѣкого, прѣдъ когото той е могълъ да говори — а неговиятъ неспокоенъ темпераментъ, както и по-рано забѣлжихъ, го е накаралъ да се движи много, да пътува много и да говори много — вредъ се явявалъ като единъ защитникъ на България, на отечеството.

Тукъ трѣбва да забѣлѣжа, че ми прави голѣмо впечатлѣние неговото учителствуване въ турско време въ Битоля и въ други мѣста, дѣто е билъ, едно учителствуване, което, безспорно, не е могло, като знаемъ г. Вѣлка Нейчовъ, да не принесе голѣми резултати, не е могло да не електризира, да не въодушеви, да не съживи българския духъ въ мѣстата, дѣто той е билъ; у лицата, съ които той е билъ въ съприкосновение. Подиръ освобождението, г. Вѣлко Нейчовъ е билъ общественъ дѣятелъ и членъ въ Областното събрание. Неговитѣ рѣчи сѫ извѣстни. Слѣдъ съединението, той бѣше членъ на нашия парламентъ тукъ. Винаги този човѣкъ ми е правилъ впечатлѣние съ своята искреностъ, съ своята откровеностъ. Неговитѣ идеи не винаги бѣха прави, както и неговото държане въ парламента и по отношение на партията, къмъ която той е принадлежалъ, понекога повече номинално, отколкото въ дѣйствителностъ — той се наричаше народнякъ, но той бѣше единъ, мога да кажа, необузданъ и недисциплиниранъ партизанинъ и ние отъ него сме имали повече вреда, отколкото полза. Азъ даже имахъ тукъ стълкновение съ него, когато го свѣхъ отъ трибуната — единъ инцидентъ, за който споменахъ тукъ. Ние сме имали повече неприятности и неудобства отъ него, отколкото съдѣйствие въ държавнитѣ работи. Но азъ винаги съмъ признавалъ...

Х. Поповъ: Сега сте по-слаби въ Панагюрище, дѣто той се малко поомаломощи. Той държеше Панагюрска околина прѣкрасно, но сега не.

Министъръ Т. Теодоровъ: Зная. Азъ винаги съмъ цѣнилъ искреността и откровеността, съ която той показваше своитѣ чувства, безъ да е билъ винаги правъ. Напротивъ, въ много случаи той е попадалъ въ грѣшки или въ увлечения.

Съ тѣзи свои лични качества, които отъ една страна сѫ качества, отъ друга страна сѫ недостатѣци, колкото се касае лично до него, този човѣкъ никога не е могълъ да събере двѣ пари на едно мѣсто. Той е билъ най-неудачникъ и постояненъ труженикъ и страдалецъ. Моитѣ свѣдѣния ми позволяватъ да твърдя, че неговиятъ баща е билъ единъ състоятеленъ човѣкъ, човѣкъ, който прѣди 40—50 години е могълъ да праща трима сина въ странство да ги учи — прѣди 50 години, nota bene, съ свои срдѣства — и ги е възпиталъ въ такъвъ единъ духъ, щото двама да сложатъ коститѣ си за България, както това ни описа г. Консуловъ, а третиятъ — да изиде всичко, каквото баща му остави, и да остане днесъ въ едно положение, каквото сте го виждали, по улицитѣ, достойно за съжаление. Това дѣйствително показва, че той не е човѣкъ практиченъ. Г. Вѣлко Нейчовъ не бѣше човѣкъ практиченъ; той бѣше неспособенъ да прѣцѣни какъвъ е неговиятъ интересъ въ даденъ моментъ, какво трѣбва да направи въ даденъ моментъ, не за да спечели много, но за да задържи онуй състояние, което имаше отъ баща си, за стари години. Напротивъ, човѣкъ на импулса, той се движеше винаги тъй, както умѣтъ му диктуваше въ момента, както сърцето му казваше. Азъ мисля, че така оцѣнено отъ гледна точка на обществения животъ, това е, нѣма съмнѣние, единъ недостатѣкъ: г. Вѣлко Нейчовъ не е билъ практиченъ, не е могълъ да събере пари за стари години. Но тѣзи качества не сѫ, които могатъ да спечелятъ нашитѣ симпатии, защото той е билъ единъ такъвъ неблагоразуменъ човѣкъ, който не е могълъ да устрои и осигури живота си, който не е могълъ да прави добро адвокатство, който е изгубилъ къщата си — защото, когато избѣга отъ Южна България, вземаха му къщата. Той се за нея се бори: не се снабдилъ наврѣме съ крѣпостенъ актъ, не си уредилъ въпроса и затова му я взематъ. Той

се не може да си обясни какви сѫ нашитѣ закони, за да му взематъ къщата, която е негова. Грѣхътъ му е, че не се е снабдилъ наврѣме съ крѣпостенъ актъ. Той е слабъ адвокатъ, защото, прѣди всичко, адвокатството изисква смѣтливостъ, а той я нѣма. Ако бѣше въпросъ за това, ние не можемъ да му го поставимъ въ заслуга, обаче, не можемъ да му го поставимъ и въ укоръ. Човѣкътъ се е родилъ такъвъ, съ неспокоенъ характеръ, човѣкъ, който прѣзъ всичкия си животъ не е прѣставалъ да се движи отъ единъ основенъ мотивъ въ неговото съществуване — да служи на съотечественицитѣ си въ околията, въ която е билъ избранъ, да служи на народа си и да служи смѣло, откровенно, безъ никакви забикалки при всички случаи. Изпадналъ въ това положение, въ което е днесъ, азъ мисля, че напето Народно събрание нѣма да направи една грѣшка, ако почете съ признателностъ цѣлата негова обществена и политическа дѣятелностъ, толкова важна подиръ освобождението, колкото — и по-важна, споредъ мене — прѣди освобождението. Това отличие може да стане, като му се даде пенсия било отъ 100 или 200 л., защото, казахъ, прѣобладаващото съображение на Народното събрание, когато отпуска такава пенсия е, да-ли човѣкътъ съ всичката своя дѣятелностъ заслужава тая почитъ. Не е важно каква пенсия ще му се даде, отъ 100 или 200 л., а е важно да знаемъ, да-ли ще дадемъ извѣстна сума, за да отличимъ дѣятелността на единъ почтенъ родолюбецъ или ще хвърлимъ паритѣ на единъ човѣкъ, който не заслужава това.

По този въпросъ, азъ съмъ на мнѣние, че нѣма да направимъ грѣшка, ако почетемъ неговата, може-би 50-годишна вече, дѣятелностъ на служба на отечеството. Колкото се касае до размѣра на пенсията, азъ мисля, че ако бѣде 100 л. ще бѣде сжщо така цѣнна за него и достатѣчна, при нуждитѣ, които той има и условията на живота, който той иска да свърши въ София, както се вижда. Неговиятъ синъ, при който той се е прибралъ, споредъ казаното на приятели, е единъ младъ човѣкъ съ твърдѣ малка служба въ Земледѣлската банка — и тя сега наскоро му е дадена отъ г. Христова — съ двѣ дѣца, както каза г. Консуловъ. Той е нѣщо като книговодителъ въ Земледѣлската банка и не може да икономиса, за да храни и баща си, когато има двѣ дѣца и жена. Въ такъвъ случай, азъ мисля, че 100 л. ще бѣдатъ твърдѣ малко, за да изразимъ нашитѣ чувства на благодарностъ къмъ дѣятелността на г. Вѣлка Нейчовъ. Но 200 л. ми се виждатъ, че сѫ много. Комисията, която е рѣшавала въпроса, не е направила лошо като е попримѣрила паритѣ, като е казала, че 200 л. сѫ много, а 100 л. стигатъ. Азъ ще прѣдложа на почитаемото Събрание да избере въ това отношение срдѣното и, ако намѣри, разумѣва се, че г. Нейчовъ заслужава това, да му гласува една пенсия отъ 150 л. мѣсечно. Може-би тази сума не е достатѣчна, за да удовлетвори всичкитѣ негови нужди на стари години, както той е немошенъ и при живота, който той е привикналъ да води отъ години, но нека г. Нейчовъ, въ помощта, която Народното събрание му гласува, гледа повече на моралната ѣ храна, както той винаги е гледалъ прѣзъ цѣлия си животъ. Ако даже му дадемъ 100 л. или 75 л., азъ съмъ убѣденъ, че г. Нейчевъ ще постави по-високо самото гласуване на пенсията, отколкото нейния размѣръ. И заради туй, за да не ставатъ прѣбрекания относително размѣра на пенсията, азъ бихъ прѣдложилъ да му се дадатъ по 150 л. мѣсечно.

Прѣседателствующъ И. Пѣвъ: Има три прѣдложения. Комисията прѣдлага да се отпусне на г. Вѣлка Нейчовъ пенсия по 100 л. мѣсечно, г. министърътъ на финанситѣ — 150 л. и г. Петрановъ, отъ своя страна прѣдлага 200 л. Ония народни прѣдставители,

които сж съгласни съ предложението на комисията, да се отпусне на г. Нейчова пенсия отъ 100 л., да си вдигнатъ ржката. (Нѣколцина вдигатъ) Събранието не приема.

Ония народни прѣдставители, които сж съгласни да се отпусне на г. Вълка Нейчовъ пенсия въ размѣръ на 150 л. мѣсячно, както прѣдлага г. министърътъ на финанситѣ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Събранието приема.

П. Станчевъ Меншество е.

Прѣседателствующъ И. Пѣевъ: Моля г. докладчика да продължава доклада на други прошения.

(Прѣседателското мѣсто заема подпрѣседателътъ г. М. Маджаровъ)

Докладчикъ П. Петрановъ: Ще докладвамъ прошение № 38. Жалба отъ Първана Атанасовъ Вернишки, отъ с. Василевци, Ломска околия. По анонимно донесение до прѣседателя на наборната комисия е прѣгледанъ отъ нея, и намѣренъ некадърентъ, защото е на 42 години; въ слѣдствие на това е билъ обложенъ съ воененъ данѣкъ. Той намира, че данѣкътъ, съ който го е обложила наборната комисия, е твърдѣ голѣмъ и подава молба, щото отъ 100 л. да му се намали наполовина.

Поискано е мнѣнието на г. финансовия министъръ, който казва, че е съгласенъ да се намали военниятъ данѣкъ на просителя отъ 100 на 20 л. отъ началото на 1909 г., защото отъ събранитѣ свѣдѣния за сѣмейното положение на Първана Атанасова се вижда, че той не може да понесе единъ по-голѣмъ данѣкъ отъ 20 л.

Прошетарната комисия е съгласна съ мнѣнието на г. финансовия министъръ и ме опълномощи да ходатайствувамъ прѣдъ васъ да бжде удовлетворена молбата на просителя, въ смисълъ, щото военниятъ му данѣкъ да се намали на 20 л.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Г. г. народни прѣдставители! Никой не иска думата, но нѣма да положа предложението на гласуване, защото съмнѣвамъ се, да-ли има нужния съставъ. Моля г. квестора да провѣри, да-ли има законния съставъ или не, и тогава само ще се гласува.

Понеже, г-да, виждамъ, че нѣма кворумъ, давамъ петъ минути отидихъ.

(Слѣдъ отидихъ)

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: (Звъни) За сѣданието продължава.

Моля г. докладчика да докладва.

Докладчикъ П. Петрановъ: Както ви казахъ, г. г. народни прѣдставители, подадена е жалба отъ Първана Атанасовъ Вернишки, отъ с. Василевци, Ломска околия, съ която иска да се намали, или опрости военниятъ му данѣкъ, който е въ размѣръ на 100 л. Прѣписката е изпратена въ Финансовото министерство, което съ писмо № 8.859 отъ 22 августъ 1909 г. е съгласно да се намали на просителя военниятъ данѣкъ отъ 100 на 20 л.

Прошетарната комисия възприе гледището на Финансовото министерство, като има прѣдъ видъ, че това прѣдложение трѣбва да трае до влизането въ сила на новия законъ за военния данѣкъ, и е съгласна да се намали отъ 100 на 20 л.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Георги Николовъ.

Г. Николовъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ мисля, че не трѣбва да се съгласимъ съ мнѣнието на прошетарната комисия, защото, ако бихме напра-

вили това, ще допуснемъ една грѣшка, която се отнася до раздѣлението на властитѣ, именно, границитѣ между законодателната и изпълнителната власти. Вие виждате, че лицето е било обложено отъ комисията за облагане съ воененъ данѣкъ съ по-високъ данѣкъ, но то намира, че този данѣкъ е тежѣкъ, несправедливъ, та трѣбва да плати по-малѣкъ данѣкъ. Има извѣстенъ редъ, опрѣдѣленъ въ закона, по който може да се тѣжи едно лице, което смѣта, че е обложено съ какъвто и да било високъ данѣкъ. Въ настоящия случай, да-ли лицето е постѣпило по реда, прѣдвиденъ отъ закона, за да опази своитѣ интереси, не мога да зная. Но, въ всѣки случай, неправилно ще бжде, ако ние сега започнемъ да се занимаваме съ всички случаи, като настоящия, и да рѣшаваме, да-ли едно лице е обложено справедливо или несправедливо, защото въ такъвъ случай за всѣки отдѣленъ случай ще трѣбва да издаваме отдѣлно рѣшение, отдѣленъ законъ, и тогава може утрѣ да се наводни канцеларията на Народното събрание съ 1.000 или 2.000 заявления, съ които всѣки единъ отъ тѣжителитѣ да се оплаква, че е обложенъ съ високъ данѣкъ, и ние, които сме законодателна власть, да влѣземъ въ компетенцията на изпълнителната власть, и вмѣсто да издаваме общи норми, ще започнемъ да контролираме дѣйствиата на финансовата власть, за да видимъ, да-ли правилно е наложенъ данѣкъ, да-ли едно лице справедливо е обложено или несправедливо. Мисля, че това не трѣбва да се допусне по никой начинъ, защото въ такъвъ случай ние ще влѣземъ въ ролята на финансово-изпълнителната власть, която дѣйствува въ очертани отъ закона граници и противъ дѣйствиата на която може да се тѣжи всѣко лице, което мисли, че е неправилно обложено съ нѣкакъвъ данѣкъ. Вънъ отъ тия инстанции, които прѣд-вижда законътъ, за да може неправилно обложеного и уврѣденото лице да потърси удовлетворение, не трѣбва да се позволи на Народното събрание — и мисля, че Народното събрание не е послѣдна инстанция — да контролира въ тази смисълъ дѣйствиата на финансово-изпълнителната власть. Лицето ще трѣбва да плати данѣка, съ който е обложено и ако въ послѣдствие се констатира, че то е обидно и не може отъ него да се събере данѣкътъ, тогава може да се направи едно прошение за опрощение на данѣка. Но сега-засага ние въ никой случай не трѣбва да се съгласимъ съ мнѣнието на прошетарната комисия, да намалимъ или да отмѣнимъ този данѣкъ. Азъ намирамъ, че Финансовото министерство неправилно е дало това заключение: това е въ врѣда на самото Финансово министерство и въ врѣда на всички права, които законодателната власть е дала на това министерство съ съответенъ законъ.

Ще моля да се остави безъ послѣдствие рѣшението на прошетарната комисия, било за отмѣнение, било за намаление на този воененъ данѣкъ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Иванъ Русевъ.

И. Русевъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ ще се присѣдия къмъ изказаното мнѣние на г. Георги Николовъ и ще забѣлѣжа слѣдното. При това положение спорътъ е безпрѣдметенъ, защото вече има единъ специаленъ законъ, който урежда тази материя, и я урежда по съвсѣмъ другъ начинъ. Законътъ за военния данѣкъ отъ миналата година е влѣзълъ въ сила на 28 мартъ 1911 г., и той казва по какъвъ начинъ се урежда този данѣкъ. Въ чл. 3 се казва: (Чете) „Военниятъ данѣкъ се състои отъ двѣ части: 1) основенъ данѣкъ, годишно по 10 л. на лице и 2) допълнителенъ, споредъ имота и споредъ дохода“. Ако това лице, както казва докладчикътъ на

проштарната комисия, нѣма никакви имоти, никакви доходи, слѣдователно, не може да има никакъв допълнителен данѣкъ, ще му остане единъ основенъ данѣкъ отъ 10 л. Тѣй че, безпрѣдметно и безцѣлно ще бѣде да се занимаваме съ този въпросъ. Комисията казва, че данѣкътъ трѣбва да остане 20 л., а самиятъ законъ казва, че когато нѣма никакви имоти, трѣбва да остане 10 л.

Но извънъ туй, това, което казва г. Георги Николовъ, е много важно, а именно, че не трѣбва да се отмѣня туй, което Народното събрание съ единъ законъ е опрѣдѣлило, по какъвъ начинъ да става размѣтането на данѣцитѣ. Азъ считамъ за съвсѣмъ неправилно да идватъ всички данѣкоплатци въ Народното събрание и да искатъ, като въ послѣдна инстанция, да се прѣглеждатъ тѣхнитѣ данѣци, и затова ще ходатайствувамъ да се остави това прошение безъ послѣдствие.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министрътъ на финанситѣ.

Министръ Т. Теодоровъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ съмъ противъ мнѣнието на комисията и поддържамъ бѣлѣжикѣтъ, които се направиха отъ прѣждеговорившиятъ двама народни прѣдставители. Министерството на финанситѣ е дало съгласието си съ писмо отъ 22 августъ 1909 г. да се намали данѣкътъ отъ 100 л. на 20 л. на това лице. Но това мнѣние съвсѣмъ не е съгласно съ законитѣ и реда, който е съществувалъ тогава, а още по-малко е съгласно съ законитѣ и реда, които съществуватъ сега. Както се забѣлѣжи отъ прѣждеговорившиятъ, ние сега имаме новъ законъ за военния данѣкъ, споредъ който за основа при опрѣдѣленieto на данѣка служи една цифра, която е твърдѣ малка — 10 л. — и послѣ, повечето се взема въ зависимость отъ имотното състояние на човѣка. Тѣй че, опрѣдѣленieto данѣка на това лице сега може да стане даже по-благоприятно за него, ако е вѣрно, че неговото материално състояние е много лошо, отколкото прѣдлага Финансовото министерство или проштарната комисия. Въ всеки случай, не трѣбва да правимъ прецедентъ, щото Народното събрание при разглеждането на подобни прошения да облага хората съ по-голямъ или по-малък данѣкъ. Това не е отъ компетентността на Народното събрание, а то е отъ компетентността на особени комисии, които законътъ създава, рѣшенията на които сж задължителни за всички — и за Народното събрание, и за Финансовото министерство. Народното събрание, слѣдъ като нѣкое лице, обложено съ данѣкъ, стане несъстоятелно и не може да плати данѣцитѣ си, може да му ги опрости, но то не може, при облагането, да разпрѣдѣля и опрѣдѣля данѣцитѣ. И затуй азъ забѣлѣжахъ, че Министерството на финанситѣ, когато е дало мнѣнието си въ 1909 г., не е постигнало съгласно закона и реда на облагането, а пъкъ днесъ, при новия законъ, е още повече неумѣстно да го намаляваме или отмѣняваме.

Заради това азъ прѣдлагамъ прошениято на този г. Първанъ Атанасовъ Верински да се остави безъ послѣдствие и неговото облагане съ воененъ данѣкъ да стане отъ Министерството на финанситѣ, съгласно закона; ако не може да плаща, ще се констатира, че не може да плаща и ще се прѣдстави тукъ за опрощение, или той самъ ще подаде заявление да му се опростятъ закъснитѣ данѣци или онѣзи данѣци, които не може да изплати. Сега скоро ще постигнѣ едно прѣдложение отъ Министерството на финанситѣ за опрощаване на такива именно данѣци, които не сж могли да бѣдатъ плащани отъ хора, които нѣматъ имотно състояние и които данѣци възлизатъ на сумата 800—900,000 л. — може даже вече

да е получено въ канцеларията. Ще се направи и за него, тѣй както се прави за други.

Заклучавамъ, прошениято да се остави безъ послѣдствие.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата орханійскиятъ народенъ прѣдставителъ г. Павелъ Парпановъ.

П. Парпановъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ тѣжко това щѣхъ да кажа, че комисията погрѣшно е дала своето мнѣние. Съ такива работи ние не трѣбва да се занимаваме; подобни заявления се рѣшаватъ отъ специални закони. Ако лицето е обложено съ високъ данѣкъ, то трѣбва да се обърне къмъ върховната провѣрочна комисия, и тя е компетентна да рѣши въпроса, да-ли да го намали или да го увеличи. Народното прѣдставителство не може да се занимава съ подобни въпроси. Ако допуснемъ такъвъ единъ прецедентъ, въ такъвъ случай, и най-паче при едно удовлетворение, Народното събрание ще се обърне на мѣсто, където ще се подаватъ такива заявления, и ние ще си губимъ времето да се занимаваме съ тѣхъ. Прѣдъ видъ на това, че тѣзи заявления се рѣшаватъ отъ специални закони, изработени отъ Народното събрание, и че заявлението погрѣшно е постигнѣло тукъ, поддържамъ мислитѣ, които изказаха прѣждеговорившиятъ, че трѣбва да се остави безъ послѣдствие мнѣнието на комисията за намаление данѣка на 20 л. Това е моето мнѣние.

Обаждатъ се: Да се гласува!

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще пристѣпимъ къмъ гласуване. Има двѣ прѣдложения: едното на г. докладчика на проштарната комисия, а другото на г. Георги Николовъ: да се остави това прошение безъ послѣдствие. Азъ мисля, че ако положимъ на гласуване прѣдложението на г. Георги Николовъ . . .

Министръ Т. Теодоровъ: Прѣдложението на комисията винаги се полага на гласуване най-напрѣдъ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Ако падне прѣдложението на комисията, то естествено, че прошениято остава безъ послѣдствие.

Полатамъ на гласуване най-напрѣдъ прѣдложението на г. докладчика, като прѣдставителъ на проштарната комисия. Тѣзи отъ васъ, които приематъ това прѣдложение, моля, да си вдигнатъ ржката. (Никой не вдига) Слѣдователно, заявлението на прошенията остава безъ послѣдствие.

Продължавайте, г. докладчикъ.

Докладчикъ П. Петрановъ: Ще докладвамъ прошениято № 39 по списъка. Лазаръ Петрановъ отъ с. Комошница, Ломска околия, моли да му се опростятъ 418 л. глоба. Поискано мнѣнието на г. финансовъ министръ . . .

Р. Николовъ: Глобата отъ какво е?

Докладчикъ П. Петрановъ: (Чете) „Покойниятъ ми баща, Първанъ Каменовъ, бившъ жителъ на с. Комошница, Ломска околия, е билъ глобенъ съ постановления № № 361 и 362 отъ 12 юлий и 29 септември 1903 г. и изпълнителнитѣ листове № № 2,573 и 4,726 отъ 6 юний и 24 септември 1903 г. — четири глоби: 50-50 л.; 50+216 л.; 50-50 л. и пакъ 50-50 л., всичко 418 л. Наскоро подиръ това той почина и азъ като единственъ и прѣмъ наследникъ на покойника, останалъ да отговарямъ за грѣховетъ му“.

Поискано мнѣнието по този въпросъ на г. финансовъ министръ, послѣдниятъ казва: (Чете) „Възъ основа на свѣдѣнията, които се съдържатъ въ са-

мата молба за семейното положение и материалното състояние на просителя, на мнѣнието, да му се опрости само сумата 216 л. по постановление № 366 отъ 12 августъ 1903 г., издадено отъ видинския акцизенъ началникъ, понеже остатъкътъ до 416 л. произхожда отъ глоби, които Народното събрание не е компетентно да опрощава“.

Прошетарната комисия е съгласна съ мнѣнието на г. финансовия министъръ и ме опълномощи да ходатайствувамъ прѣдъ васъ, да му се опростятъ само 216 л.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Искате ли нѣкой думата? Вие, г. Раденко Николовъ, искахте ли думата, или само запитахте?

Р. Николовъ: Азъ само запитахъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Тѣзи, които приематъ прѣдложението на г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ П. Петрановъ: Ще докладвамъ прощението № 40: Молба отъ Евгеница Т. Янѣова, отъ Ломъ, Църковна махала, моли да ѝ се опростятъ 450 л. и лихви на сумата 526-33 л., произхождаща отъ поржчителство. По този въпросъ е искано сѣщо мнѣнието на г. финансовия министъръ, който съ писмо № 8.464 отъ 10 августъ 1909 г. казва: (Чете) „Въз основа на свѣдѣнията за семейното и материалното положение на просителката, на мнѣнието, да ѝ се опростятъ само лихвитъ по изпълнителния листъ № 8.388, които възлизатъ на 396-63 л.“

Прошетарната комисия усвои мнѣнието на г. финансовия министъръ и ме опълномощи да ходатайствувамъ прѣдъ васъ, щото и вие да възприемете нейното мнѣние.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Павелъ Парапановъ.

П. Парапановъ: Азъ искамъ да попитамъ г. докладчика, отъ какво се дължи тази сума. Каза се само, че е отъ поржчителство и лихви. Кѣмъ държавата ли и за какво?

Докладчикъ П. Петрановъ: По поржчителство, прѣдъ държавата.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Които приематъ прѣдложението на г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Докладчикъ П. Петрановъ: Ще докладвамъ прощението № 46. Несторъ Марковъ отъ с. Осмаръ, Прѣславска околия, моли да му се отпусне една помощ, за да си купи изкуственъ кракъ; прѣдставлява медицинско свѣдѣтелство.

Прошетарната комисия взе рѣшение да му се отпусне една помощ отъ 200 л., за да си купи единъ изкуственъ кракъ и ме опълномощи да ходатайствувамъ прѣдъ васъ да удовлетворите тая негова молба.

Министъръ Т. Теодоровъ: Финансовото министерство дало ли е мнѣние?

Докладчикъ П. Петрановъ: Не е.

Министъръ Т. Теодоровъ: Това прошение не може да се разгледа, докато не се иска мнѣнието на Министерството на финанситъ. Трѣбва да се поиска мнѣнието на Финансовото министерство, което да провери има ли нужда този човѣкъ отъ такъвъ кракъ, Ние заслужава ли да му се купи изкуственъ кракъ. Ние

не можемъ да купуваме изкуствени крака на всѣкого. Безъ да се вземе мнѣнието на Финансовото министерство не сѣмъ съгласенъ да се вземе рѣшение.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Тогава това прошение се отлага. Комисията трѣбва да поиска мнѣнието на Финансовото министерство, и тогава да го внесе тукъ за разглеждане.

Докладчикъ П. Петрановъ: Ще докладвамъ прощението № 54. (Чете) „Молба отъ Костадина М. Кескиневъ, Дучина Костадиновица и Стефа Герчева, всички отъ Шуменъ. Прѣзъ 1901 г. напиятъ синъ и внукъ Маринъ Костадиновъ Кескиневъ се бѣше провинилъ въ едно прѣстѣпление — кражба, въ слѣдствие на което биде образувано углавно дѣло № 1.450/1901 г. по описа на Шуменския окръженъ сѣдъ и за неотклонението му отъ сѣдебното дирене се опрѣдѣли мѣрка, задържане подъ стража до прѣдставяне 1.000 л. гаранция.“ За да го отърватъ отъ затвора, като родители, които всѣкога милѣятъ за своитѣ рожби, тѣ му поржчителствували, обаче въ послѣдствие той избѣгалъ, слѣдъ това билъ задържанъ, излежалъ наложеното наказание и билъ издаденъ изпълнителенъ листъ противъ сѣщитѣ Кескиневи. Поискано е мнѣнието на Финансовото министерство и послѣдното иска опрощението на глобата. То съ писмото си подъ № 12.549 отъ 21 ноемврий 1909 г. казва: (Чете) „По заявлението на Костадина М. Кескиневъ и др. отъ Шуменъ ви се изпраща рѣписката съ мнѣние да се опрости дължимата отъ просителитѣ сума 1.000 л. по поржчителство, за неотклонението на М. Кескиневъ, понеже отъ събранитѣ свѣдѣния чрѣзъ надлежнитѣ власти се установява, че слѣдъ издаването на изпълнителния листъ, сѣщиятъ М. Кескиневъ е излежалъ наказанието и, че ако се продадатъ имотитѣ на просителитѣ за изплащане на сумата, тѣхното имотно състояние ще се разруши съвършено“.

Прошетарната комисия е възприела мнѣнието на г. финансовия министъръ и ме опълномощи да ходатайствувамъ прѣдъ васъ да бѣде удовлетворена тѣхната молба въ смисълъ, както азъ изложихъ тукъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Отъ коя дата е писмото на Министерството на финанситъ.

Докладчикъ П. Петрановъ: Това писмо е отъ 21 ноемврий 1909 г.

Министъръ Т. Теодоровъ: Не може да се удовлетвори.

Докладчикъ П. Петрановъ: Г. министре! Ние по-стѣпихме съгласно рѣшението на Народното събрание, щото всички заявления да се изпратятъ наново въ Финансовото министерство, за да си даде мнѣнието. Ние ги намираме въ това положение и съгласно вашето рѣшение бѣхме длѣжни да докладваме тѣзи молби, които прошетарната комисия намира, че трѣбва да бѣдатъ удовлетворени.

Министъръ Т. Теодоровъ: Не е за чудене да влизатъ въ списъка за опрощение.

Докладчикъ П. Петрановъ: Сега, ако почитаемото Народно събрание иска, може да вземе рѣшение, щото всички тѣзи заявления да се изпратятъ наново въ Финансовото министерство, за да си даде мнѣнието. Ние ги намираме въ това положение и съгласно вашето рѣшение бѣхме длѣжни да докладваме тѣзи молби, които прошетарната комисия намира, че трѣбва да бѣдатъ удовлетворени.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Христо Поповъ.

Х. Поповъ: Азъ мисля, г. г. народни прѣдставители, че таква молба трѣбва да се изпратятъ отъ ново на днешния министъръ на финанситѣ, защото, както виждате, мотивътъ на бившия министъръ — че щѣло да се разруши имотното състояние на просятеля — не издържа критика. Ами това е естествено нѣщо: когато се провините юридически, трѣбва да си платите. Ако има други мотиви, то е друго; но азъ не вѣрвамъ, че почитаемиятъ днешенъ финансовъ министъръ ще го изпрати съ таква мотиви тукъ. Затуй мисля, че тѣзи заявления, които сж разгледани отъ бившия министъръ, трѣбва да се изпратятъ наново на настоящия финансовъ министъръ и слѣдъ като чуемъ неговото мнѣние, тогава да се произнесемъ. Сжщото да стане и по настояцето заявление.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата г. Василь п. Николовъ.

В. п. Николовъ: И азъ поддържамъ сжщото, защото често пати се измѣнятъ ония обстоятелства, при които е било дадено по-рано едно мнѣние отъ министерството за материялното състояние на известнo лице. Често пати това негово материялно състояние се е измѣнило. Ако по-рано лицето е било несъстоятелно, може послѣ да е получило нѣкакво наследство или, най-сетнѣ, да е спечелило на лотария известна сума и, слѣдователно, да е станало състоятелно. Азъ мисля, че тѣзи мнѣния, които сж дадени отъ по-рано, сж остарѣли. Тази молба трѣбва да отиде отново въ Финансовото министерство, което да се произнесе при съвѣршенното положение на просятеля и тогава само да се пристѣпи къмъ разглеждането ѝ.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Въ миналото заседание, когато опрѣдѣляхме реда, който ще слѣдваме при разглеждането на тѣзи прошения, азъ заявихъ, че желая, щото комисията да ме уведомява за всички свои рѣшения, отъ които би послѣдвало нѣкакво задължение за хазната: било да опрости, било да плати или пъкъ да отстъпи нѣщо, както бѣше случаятъ съ разглежданитѣ днесъ едно двѣ прошения. Както по-рано заявихъ, всички тѣзи прошения, които днесъ се докладваха, както и рѣшенията на комисията не ми сж известни; този списъкъ сега ми се прѣдстави. За това азъ пакъ ще настоя, най-малкото, което просятарната комисия трѣбва да направи, е да ме уведомява прѣдварително за прошенията отъ този характеръ и за нейнитѣ рѣшения, за да изуча въпроситѣ и да зная какво мнѣние да дамъ.

Касателно сегашното прошение, на мнѣние съмъ да не се взема никакво рѣшение по него, а да се изпрати въ Министерството на финанситѣ, защото вѣнъ отъ съображенията, които се изказаха отъ г. Попова и отъ г. п. Николова, но може да се случи и това, че тѣзи пари да сж събрани вече, безъ да се е разорило имотното състояние на поржчителитѣ, а пъкъ ние сега ще ги опростимъ, защото щѣло да се разори имотното имъ състояние, и съ това Народното събрание ще се съгласи да връща пари на хора, отъ които вече сж взети. Ако едно лице става поржчителъ на нѣкого за неотклонение отъ сѣда, то трѣбва да знае послѣдствията, които ще понесе, ако би това лице, за което поржчителствува, се отклони: нѣма нищо по естествено и законно отъ това. Ето защо азъ ще ходатайствувамъ, почитаемото Народно събрание да постанови това прошение, както и прѣдпоставяющитѣ, да се пратятъ въ Министерството на финанситѣ. Сжщо съмъ на мнѣние и другитѣ прошения отъ този родъ, по които е взето мнѣнието на

Министерството на финанситѣ, за врѣмето отъ 1909 и 1910 г. и, слѣдователно, за единъ периодъ врѣме твърдѣ отдалеченъ отъ днесъ, да се изпратятъ въ Министерството на финанситѣ. Понеже е допустимо, че обстоятелствата сж измѣнени — било че лицата, на които ще се опрости глобата, сж умрѣли и нѣма какво да имъ се опрощава, защото по силата на закона не дължатъ нищо, било че имотното имъ състояние се е измѣнило, било че паритѣ сж събрани, било че сжщитѣ суми фигуриратъ въ нѣкой списъкъ на министерството, който има да се прѣдстави, или който е прѣдставенъ прѣзъ това врѣме, за опрощение. За да не направимъ непроизводителна и по нѣкой пѣтъ нецѣлесобразна работа, пока всички тѣзи прошения да се изпратятъ въ Министерството на финанситѣ, за да се вземе мнѣнието на това министерство при днешното положение какво рѣшение може да се вземе по тѣхъ, и тогава Народното събрание да рѣшава съ знание на нѣщата, защото сама по себе си комисията никакъ не е въ състояние да прѣцѣни право уважителността или неуважителността на едно прошение, ако нѣма данни отъ министерството.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Петрановъ: Г. г. народни прѣдставители! Въ такъвъ случай, за улеснение на просятарната комисия, най-добрѣ е да се вземе едно рѣшение, въ съгласие съ едно по-прѣдишно рѣшение на Народното събрание, щото всички заявления, по които е дадено мнѣние отъ респективнитѣ министерства до 1 януарий 1911 г. — защото слѣдъ тази дата не е искано мнѣнието на никое министерство — да се изпратятъ наново въ сжщитѣ министерства, за да си дадатъ повторно мнѣнието.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Г-да! Има още трима души записани. Г. Парапановъ по редъ. Ако той мисли, че не е освѣтленъ достатъчно, давамъ му думата да говори.

П. Папанчевъ: Нѣма нужда.

П. Парапановъ: Отказвамъ се.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Слѣдъ него иде г. Василь Константиновъ.

В. Константиновъ: Г. г. народни прѣдставители! Този въпросъ, който сега се разглежда, не мяза на онѣзи въпроси, които се разглеждаха по-напрѣдъ. Тамъ се искаше отъ държавата да се откаже отъ известни свои права, напр. да се опростятъ данъци. Тукъ не е такъвъ случаятъ. Тукъ е дадена една гаранция за неотклонение на нѣкого, въ случай че не се яви прѣдъ сѣда и не излезе известнo наказание. Човѣкътъ не се явява наврѣме, обаче отъ това държавата нищо не губи: тя е постигнала цѣльта си, лицето си е излежало наказанието. Сега, ако слѣдъ излежаване на наказанието вземе и хиладата лева, това е една голѣма несправедливостъ. Азъ мисля, че нѣма нужда да се пита финансовиятъ министъръ, и нѣма какво да изгуби държавата, ако Народното събрание опрости тази сума, защото тя не е държавна и цѣльта тукъ е постигната.

Прѣседателствуващъ М. Маджаровъ: Има думата софийскитѣ народенъ прѣдставителъ г. Димитъръ Ганчевъ.

Д. Ганчевъ: Азъ тъкме туй щѣхъ да кажа. Комисията базира своето рѣшение върху това, че този човѣкъ, за когото има гаранция отъ 1.000 л., се е от-

клонилъ и слѣдъ това дохожда и излежава наказанието си. Сега пис излѣзе, че хемъ паритъ взели, хемъ лежалъ въ затвора. Азъ разбирамъ да се вземе гаранцията, ако не бѣше излежалъ наказанието, а той е лежалъ въ затвора и гаранцията е взета. Тѣй че, или едното или другото.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Ганчо Торомановъ.

Г. Торомановъ: Това мнѣние не е рѣшающе. Той може да лежи и да плати — тѣй говори законътъ — понеже тѣзи, които поржчителствуватъ за единъ затворникъ, трѣбва да платятъ, щомъ той избѣга. Че билъ се върналъ, това не е важно. Важно е, да-ли може да плати. Ето защо, споредъ мене, трѣбва да се повърне това заявление, съ цѣлъ да узнае платено ли е или не, и ако не е платено, да-ли е въ положение да плати.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Киро Пановъ.

К. Пановъ: Г. г. народни прѣдставители! Напълно съмъ съгласенъ съ прѣждеговорившия. Другитъ двама почитаеми мои колеги, които говориха, че би трѣбвало да се опрости сумата, не сж прави и ето защо. Прѣдставя се една гаранция за едно лице да се не отклони отъ съдебно дирене; ако това лице се отклони, тогава дава се срокъ на гарантитъ да го прѣдставятъ; ако не го прѣдставятъ, държавата конфискува сумата. Въ дадения случай тѣ не сж прѣдставили лицето и трѣбва да изтърпятъ наказанието. Значи, властѣта е направила потребното, за да се запазятъ интереситъ на поржчителитъ. Тѣ не сж изпълнили искането на властѣта и за това трѣбва да прѣтърпятъ това наказание, именно да платятъ сумата, за която сж гарантирали. А пъкъ синоветъ, за които сж гарантирали, когато иматъ длѣло да стоятъ тукъ; да чакатъ да се свърши длѣло, да не бѣгатъ отъ правосъдието и тогава да отиватъ въ странство. Моето мнѣние е да не се опрощава сумата, ако се касае въпросътъ за опрощение на това вземане на държавата.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Никола Константиновъ.

Н. Константиновъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ мисля, че въ този случай, когато даваме разрѣшение на въпроси по прошения, не трѣбва да създаваме специални закони за всѣко лице. Сжествува единъ законъ; това поржчителство е дадено прѣдъ сѣда и сждѣтъ е постановилъ да се вземе гаранцията. Най-сетнѣ това е сждебно рѣшение. Ние не отмѣняваме тукъ рѣшенията на сждилищата ли? На всѣки случай, това поржчителство е взето по сждебно рѣшение. Ще ми позволите да ви припомня такъвъ единъ случай. Доколкото си спомнямъ прѣвъ 1899 г., имаше такъвъ случай. Единъ приятелъ станалъ поржчителъ на другъ за неотклонение — това бѣше нѣйдѣ кждѣ границата, въ Дупница или Кюстендилъ, не помня точно кждѣ бѣше — и когато двамата си свършили работата — да бжде освободенъ този, за когото другиятъ е поржчителствувалъ — поржчителътъ и онзи, за когото е станалъ поржчителъ, избѣгали отъ България, за да се отърватъ отъ прѣслѣждането на сѣда; и слѣдъ като се изминали нѣколко години, бѣше се явилъ единиятъ отъ тѣхъ съ просба до Народното събрание да го прости и се базираше на нѣкакъвъ законъ за давността. Излиза, че Народното събрание, при тия раздавания на пари или неспазвания на сжществующитъ закони, пише специаленъ законъ за всѣко лице отдѣлно. Азъ мисля, че Народното събрание, кол-

кото да е опрѣдѣлило сжботашния денъ като задупница, трѣбва да бжде внимателно при раздаването на тѣзи народни блага или нарушаването на законитъ, както това се е случвало често при разглеждането на прошения.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Никой не иска думата, ще се гласува.

П. Папанчевъ: Общо рѣшение да се гласува: всички прошения да се изпратятъ въ министерството.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има прѣдложение отъ г. министра на финанситъ, всички прошения отъ този родъ, за опрощение на глоби, гаранции и пр., за които даже бившиятъ финансовъ министъръ си е далъ мнѣнието по-напрѣдъ, въ минало врѣме — понеже въ това врѣме може да се е измѣнило състоянието на човѣка, може да се умрѣлъ и т. н. — да се изпратятъ по-напрѣдъ въ Министерството на финанситъ, да се вземе мнѣнието му и послѣ вече да се повърнатъ на комисията за разглеждане и да се докладватъ на васъ за разрѣшение.

Министъръ Т. Теодоровъ: До 1 януарий 1911 г.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: До 1 януарий 1911 г.

Тѣзи г. г. народни прѣдставители, които приематъ това прѣдложение, подкрѣпено отъ нѣколко души народни прѣдставители, да си вдигнатъ ржката. (Болишинство) Приема се.

Докладчикъ П. Петрановъ: Значи, и прошенията, по които е дадено мнѣние, не може да се докладватъ, а ще се повърнатъ наново да се вземе мнѣнието на Финансовото министерство.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже повечето прошения сж отъ този родъ, азъ мисля, че можемъ да спремъ до тукъ.

Х. Мустаковъ: Моля да се докладва прощението № 146.

Докладчикъ П. Петрановъ: Имамъ други прѣдн това — № № 99, 102, 107. Въ такъвъ случай ще моля да се отложи докладването на другитъ прошения, за да може комисията да се съобрази съ взетото рѣшение отъ почитаемото Народно събрание.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата по това прѣдложение на докладчика г. Христо Мустаковъ.

Х. Мустаковъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ бихъ молилъ да се разгледа непрѣмѣнно заявлението подъ № 146 въ таблицата. Касае се за една частна инициатива, касае се за една грамадна жертва отъ 20 хиляди лева, и въ края на крайщата, като не може да приключи смѣткитъ си, иска една помощ отъ 3—4 хиляди лева. Азъ бихъ молилъ да се разгледа това заявление, за да мога и азъ да кажа думата си сетнѣ.

Докладчикъ П. Петрановъ: Ако се продължи разглеждането на заявленията, азъ ще моля въ такъвъ случай да се разглеждатъ подъ редъ, защото има други отъ по-важенъ характеръ: за отстъпване на мѣсто за дѣца и т. н. Ако се слѣдва, да се слѣдва по редъ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министър Т. Теодоров: Прошението, което иска уважаемият г. Мустаков да се разгледа сега, се касае за отпускане помощ от 3—4 хиляди лева за доизкарване на един мост. Министерството или комисията била рѣшила да се отпуснат 1.000 л. И по него не можем да вземем рѣшение по съжитѣ съображения. Трѣбва да изучим въ министерството какъвъ е този мост, кой е прѣдприелъ да го построи, защо искатъ помощ, нужна ли е тази помощ, изкаранъ ли е или не е изкаранъ; ако се даде тая помощ, ще послужи ли за нѣщо, въ какъвъ размѣръ трѣбва да се даде и т. п. — всичко това трѣбва да се изучи. Пари не трѣбва да раздаваме само за това, защото нѣкому трѣбвали пари, за да изкара това или онова. Всичко, което лицето ще ни каже въ своето прошение, всичко което г. докладчикътъ ще ни каже, въз основа на неговитѣ книжа, които сж тамъ, не е достатъчно, ако министерството не е направило една анкета по въпроса и ако то не е рѣшило какво може да се отпусне. Ще се отпуснатъ тия пари, ама откъдѣ ще се взематъ, има ли суми заради тѣхъ въ бюджета, или ще ги впишемъ въ бюджета.

Х. Мустаков: Всичко е оформено. За това има прѣписка.

Министър Т. Теодоров: Нищо нѣма да се загуби. Както туй прошение, така и другитѣ, които сж бързи, могатъ да получатъ единъ отговоръ, до идущата сѣбота.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ П. Петрановъ: Г. г. народни прѣдставители! Прѣди малко вие сами взехте рѣшение, щото заявленията и молбитѣ, по които даже е взето мнѣнието на Финансовото министерство прѣди 1 януарий 1911 г., да се повърнатъ наново въ това министерство. Съгласно това рѣшение не мога да докладвамъ това прошение.

Х. Мустаковъ: Взето е мнѣнието на министерството по него и всичко е оформено.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Понеже г. докладчикътъ самъ заявява, че не може да докладва по-нататътъ, а иска прощатарната комисия да вземе по-напрѣдъ едно рѣшение, слѣдъ съвѣщанieto съ Министерството на финанситѣ, азъ мисля, че е умѣстно да пристѣпимъ къмъ въпроса, който е формулиранъ по-напрѣдъ въ прѣдложението на г. министра на финанситѣ, подкрѣпено и отъ г. Попова.

Х. Мустаковъ: Тѣкмо въ свързка съ въпроса за отлагане доклада на г. докладчика ще кажа двѣ думи. Отъ 1909 г. сж минали двѣ сесии и тѣзи заявления стоятъ неразгледани. Азъ ще моля, понеже сега се отлага разглеждането на тия прошения комисията въ едно най-късо врѣме да ги изпрати на респективнитѣ министерства да си дадатъ мнѣнието и да можемъ още въ тази сесия да удовлетворимъ нѣкои отъ просителитѣ, защото всѣки чака разрѣшение и удовлетворение на своята молба. Ако и сега оставимъ всички тия заявления въ комисията и идатъ въ министерствата, ще чакатъ още дълги години. Затуй нека вземемъ едно рѣшение за спѣшностъ, за да можемъ още въ тази сесия, въ втората и половина да разгледаме тѣзи прошения.

Докладчикъ П. Петрановъ: Бждете увѣрени, че прощатарната комисия ще внесе за разглеждане всички тѣзи прошения още въ тази сесия.

Х. Мустаковъ: Азъ бихъ молилъ особено за това заявление, защото то е оформено. Министерството на общественитѣ сгради съ писмо подъ № 588 е изказало мнѣние и всички други книжа сж приложени. Така щото азъ мисля, че може да се вземе рѣшение и нѣма нужда да се повръща повторно въ министерството.

Докладчикъ П. Петрановъ: Не мога да го докладвамъ, прѣдъ видъ взетото рѣшение отъ Събранието.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Стефанъ Консуловъ.

С. Консуловъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ мисля, че тукъ ни е прѣдставенъ единъ списъкъ за разглеждане редица жалби и слѣдователно, би било една голѣма непослѣдователностъ отъ насъ, ако вземемъ да избираме кое заявление по-рано да разгледаме, и по този начинъ да прѣреждаме реда. Ако разглеждаме прошенията, да ги разглеждаме така, както ги е поставила самата прощатарна комисия. Не можемъ да прѣскачаме. Г. Мустаковъ иска да се разгледа днесъ еди-кое си заявление, подиръ малко азъ ще искамъ да се разгледа еди-кое си. Туй е една непослѣдователностъ, за туй азъ настоявамъ да се разглеждатъ прошенията подъ редъ така, както сж прѣдставени отъ самата комисия.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Христо Поповъ.

Х. Поповъ: Азъ, г. г. народни прѣдставители, казахъ, че единътъ като рѣшихме въпроса по принципъ, трѣбва да го изгълнимъ. Всички тѣзи прошения трѣбва да се изпратятъ на респективнитѣ министри, и на днешния министъръ на финанситѣ, прѣди всичко, за да знаемъ какво той мисли, защото той, а не нѣкой другъ, ще дири мѣсто на тѣзи пари. Така щото, щомъ това рѣшение вече се взе, трѣбва всички прошения да се изпратятъ наново.

Сега, ако г. Мустаковъ иска да се гледа по-рано прошенията подъ № 146, разбира се, може да се уважи това искане на единъ колега, но азъ мисля, че трѣбва да се знае по-напрѣдъ датата на мнѣнието. Той казва, че министърътъ билъ съгласенъ. Откога е тая дата? Отъ бившото министерство — на-ли? Рѣшихме, че се измѣниха обстоятелствата и искахме да чуемъ настоящитѣ министри. Това ще подпадне подъ същото. Ако имаме мнѣнието на днешнитѣ министри, азъ бихъ билъ съгласенъ.

Докладчикъ П. Петрановъ: Г. Поповъ! Датата, сложена на туй мнѣние, на което ще се сълае г. Мустаковъ, е 18 януарий 1909 г., подписалъ г. министърътъ на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Ще се гласува, г-да! Които отъ васъ приематъ прѣдложението на г. финансовия министъръ...

Д. Радевъ: Това е гласувано и прието.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Въ такава форма не се е гласувало. Ако разбирате, че първото гласуване хваща мѣсто за всичко, то е друго. Но сега гласуваме слѣдното прѣдложение: по всички прошения, по които се е искало мнѣнието на прѣдпеществующия финансов министъръ, да се иска мнѣнието на сегашния министъръ и тогава да се внасятъ въ Събранието за докладване. Азъ мисля, че такова прѣдложение не сме гласували.

Х. Поповъ: Азъ мисля, че то се гласува; азъ поискахъ това и г. министърътъ го потвърди.

Министъръ Т. Теодоровъ: Гласува се, гласува се.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Г-да! Тогава, естествено, г. докладчикътъ ще трѣбва да спре доклада си и ще се отложи докладътъ на прошетарната комисија за идущата сѣбота, когато ще се продължи.

Сега остава да опрѣдѣлимъ дневния редъ за понеделникъ.

Прѣди да опрѣдѣлимъ този дневенъ редъ, позволете ми да ви съобща отпускиѣ, които сѣ поискани и дадени отъ прѣдседателството: на габровския народенъ прѣдставителъ г. Петко Кировъ — 1 день; на ловчанския народенъ прѣдставителъ г. Михо Караасилевъ — 1 день; на бѣлослатинския народенъ прѣдставителъ г. Топо Поповъ — 5 дена; на тугарканския народенъ прѣдставителъ г. Иванъ Еневъ — 9 дена; на бургазкия народенъ прѣдставителъ г. д-ръ Цоню Тотевъ — 8 дена; на ескиджумайския народенъ прѣдставителъ г. Юрданъ Русевъ — 5 дена; на орховския народенъ прѣдставителъ г. Тодоръ Даскаловъ — 5 дена.

Къзълагашкиятъ народенъ прѣдставителъ г. Иванъ Петровъ иска 7 дена отпускъ, но понеже той е взелъ по-напрѣдъ такъвъ и съ тия 7 дена надминава 10-тъ дена, които прѣдседателството може да дава като отпускъ, затова вие трѣбва да дадете съгласието си. Полагамъ на гласуване: тия отъ васъ, които приематъ да се даде на г. Ивана Петровъ допълнителенъ отпускъ отъ 7 дена, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Пристапваме къмъ опрѣдѣляне дневния редъ за идущото засѣдание.

Постъпило е едно съобщение отъ г. министра на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията, съ което той внася единъ законопроектъ за индустриалнитѣ желѣзници. Тоя законопроектъ ще се постави на първо четене за идущото засѣдание въ понеделникъ, слѣдъ като се тури на пръвъ дневенъ редъ отложенитъ днеска докладъ отъ финансовата комисија по прѣдложението за опрѣдѣляне въ какъвъ размѣръ да се намалятъ народнитѣ пенсии на г-житѣ: Поликсени Стамболова, Екатерина Каравелова и Христина д-ръ К. Стоилова; та, първото четене на тоя законопроектъ за индустриалнитѣ желѣзници ще дойде на второ мѣсто. Тия два прѣдмета, г-да, ще се поставятъ на дневенъ редъ за идущото засѣдание.

Има думата г. Христо Поповъ.

Х. Поповъ: Азъ ще повдигна единъ въпросъ: можемъ ли да знаемъ кой министъръ ще защитава сега законопроекта за индустриалнитѣ желѣзници.

Министъръ Т. Теодоровъ: Въ понеделникъ ще видимъ. Г. Франга, министърътъ на общественитѣ сгради, ще защитава този законопроектъ, защото подъ негово вѣдомство сѣ тия желѣзници.

Х. Поповъ: Азъ мисля, че това влиза въ компетенцията на новия министъръ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Е, нѣмаме още новъ министъръ.

Х. Поповъ: Моето мнѣние е, когато се явятъ новитѣ министри, титулярнитѣ министри, съ тѣхъ заедно да се приематъ бюджетопроектитѣ, защото, интъкъ, азъ мисля, че не е право; затуй азъ не приемамъ такъвъ дневенъ редъ, докато не се явятъ титулярнитѣ министри да защитаватъ и своитѣ законопроекти.

Нѣкой отъ прѣдставителитѣ: Нѣма кредитъ.

Х. Поповъ: Кредитътъ мене не ме смущава; ще дадемъ свѣрхсметенъ кредитъ и ще се свѣрши работата. Но съгласно чл. 161 отъ конституцията ние трѣбва да имаме още двама министри, които, особено сега, при разглеждане на бюджетопроектитѣ имъ, трѣбва да бждатъ тукъ, за да ги защитаватъ. Азъ намирамъ, че по никой начинъ тѣ не могатъ да се прѣдставляватъ отъ други министри. Ако имаше титулярни министри, разбира се, тогава тѣ могатъ да бждатъ замѣствани, когато иматъ отпускъ; но докогато конституцията ги иска и тѣ не сѣ тукъ, не сѣ и титулярни, азъ мисля, че не трѣбва да се турятъ на дневенъ редъ такива законопроекти, които ще бждатъ отъ компетенцията на новитѣ министри. Затова моето прѣдложение е, да не се тури на дневенъ редъ този законопроектъ, който е подъ вѣдомството на новия министъръ.

Прѣдседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Това, което уважаемиятъ пловдивски народенъ прѣдставителъ г. Поповъ иска, е неприемливо и недопустимо. Да се спре разглеждането на законопроекти, които се отнасятъ до вѣдомствата на бждшитѣ двѣ министерства, прѣдвидени въ конституцията, подиръ послѣдното измѣнение, да чакаме додѣ дойдатъ тукъ двамата нови министри, това не може да бжде, . . .

Х. Поповъ: Това може да стане утрѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: . . . защото тия двѣ министерства се управляватъ отъ онѣзи титуляри, които сѣ били такива и прѣди измѣнението на конституцията. Бждщето Министерство на земледѣлието и държавнитѣ имоти се управлява днесъ отъ министра на търговията и земледѣлието; бждщето Министерство на търговията, промишлеността и труда — пакъ отъ сѣщия министъръ, защото макаръ конституцията да е прѣдвидѣла, че ще има отдѣлни министерства, но докато обикновеното Народно събрание не гласува кредитъ за изпълнението тия прѣдписания на конституцията, ние не можемъ да имаме министри, и заради това правителството мисли, че новитѣ министри ще могатъ да се прѣдставятъ въ камарата и въ министерството, за да се комплетира, да се допълни въ числото десетъ само слѣдъ като Народното събрание гласува бюджетопроектитѣ, кредититѣ за заплатитѣ на тия двама министри, както и законопроектитѣ за организацията на тия двѣ нови министерства; не може да се назначи единъ министъръ и да се яви тукъ, безъ да е опрѣдѣлена за него заплатата, безъ да е опрѣдѣлена организацията на неговото вѣдомство, на неговото министерство, чиновницитѣ му и т. н. Но г. Поповъ казва: „На-ли трѣбва тия бждщи министри сами да взематъ участие въ съставянето на бюджетопроектитѣ имъ, на законопроектитѣ за организацията на министерствата имъ?“ Бждшитѣ министри нѣматъ никакви права и задължения; настоящитѣ министри иматъ права и задължения. Ние ще гласуваме сега извѣстни закони, а кой ще ги прилага, кой ще управлява съ тѣхъ, ние сами не знаемъ; ние ще гласуваме въ извѣстно врѣме извѣстенъ бюджетъ, а кой ще бжде живъ и здравъ и кой ще се ползува съ довѣрието на Народното събрание, за да го изпълнява — пакъ никой не знае; ние ще внесемъ нѣлъ редъ законопроекти, които ще се касаятъ до службата и на бждшитѣ двѣ министерства, които ще се отдѣлятъ отъ сега съществующитѣ, както и до всичкитѣ тия министерства, които сега съществуватъ, и ще защитаваме тия законопроекти, ще приготвимъ тѣхната организация, както ние разбираме, а като дойдатъ новитѣ титулярни министри, ако тѣ

мислят, че ще трябва да се прави нещо друго, ще си вземат съответните мерки. Азъ четохъ отначало статии въ вѣстниците по този въпросъ въ смисълъ, че щомъ е измѣнена конституцията, щомъ сж предвидени двѣ нови министерства, тѣ трябва да се организиратъ. Това е вѣрно. Но когато за изпълнението волята на конституционния законодател — така да го кажемъ — на великото Народно събрание се изискватъ и други мерки, които трябва да се взематъ отъ обикновеното Народно събрание, това не може да се изпървари. Великото Народно събрание е много велико; то може да измѣнява конституцията, но то не може да гласува кредити и нѣма право да гласува кредити; то не може да гласува единъ законъ за организацията на едно министерство — нищо подобно не може да направи. Следователно, новитѣ министри не могатъ да се представятъ дотогава, докогато обикновеното Народно събрание, въ изпълнение предписанието на чл. 161 отъ конституцията, не гласува кредити. За ради това, изпълнявайки именно това рѣшение на конституцията, вие ще видите, че сега вече ние ви представяме отдѣлни бюджетопроекти за бъдещитѣ министерства, които, впрочемъ, вече получихте. Недавна ви се раздаде „Бюджетопроектъ за разходитѣ по Министерството на търговията, промишлеността и труда“ — съ такова заглавие; раздаде ви се и бюджетопроектъ съ заглавие „Бюджетопроектъ за разходитѣ по Министерството на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве“; даде ви се особенъ бюджетопроектъ за разходитѣ по Министерството на железницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ, въ който се предвижда особенъ министъръ, особенъ главенъ секретаръ, особени директори, особени отдѣления и т. н., и сега остава въ понеделникъ — надѣвамъ се, подъ печатъ е вече — да ви се внесе последниятъ бюджетопроектъ за разходитѣ по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти. Но новитѣ министри не могатъ да се представятъ въ камарата и министерството не може да бѣде допълнено, освѣнъ слѣдъ гласуването на бюджетитѣ, заедно съ което ще стане и организацията на новитѣ министерства и ще се види извѣстни служби къмъ кое министерство ще се отнесатъ. Така, напр., по едно извѣстно време бѣше споренъ у насъ въпросътъ: отдѣлението за регулация на водитѣ какъ да се отнесе — въ Министерството на пѣтищата и съобщенията, или въ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти? Ние го разрѣшихме тѣй, както ние разбирахме; Народното събрание ще има последната дума. Съ гласуването на бюджетитѣ ще се гласува вече и организацията на двѣтѣ нови министерства, което е право изключително на обикновеното Народно събрание. Докато обикновеното Народно събрание не бѣде въ състояние да гласува тѣзи бюджети, за никакви министри, безъ организирани министерства и безъ гласувани кредити, не може дума да става.

С. Консуловъ: Вѣрно.

Министъръ Т. Теодоровъ: Дотогава, обаче, не значи, че ние не трябва да се грижимъ за ония отдѣли отъ сега съществуващитѣ министерства, за които е писано отъ конституцията въ скоро време да станатъ отдѣлни министерства; наопаки, ние ще трябва да работимъ и да приготвимъ всичко, което се касае до тѣхъ, и ще го гласуваме въ предвиждане, че когато дойдатъ министритѣ, ще си взематъ, разбира се, своя пай въ управлението.

По тази причина законопроектътъ за индустриалнитѣ железници се внася отъ министра на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, защото засега, по сегашната наша организация, по числото на министерствата, които сега имаме, това влиза въ

управление, и той е, който ще защитава законопроекта, и който ще представлява правителството по него предъ Народното събрание.

Слѣдъ този законопроектъ ще дойдатъ редъ други по Министерството на търговията и земледѣлието, които, безъ да се гледа къмъ кое отъ двѣтѣ министерства, на които се раздѣля това министерство, се отнасятъ, ще бѣдатъ защитавани вѣчки отъ титулярния министъръ г. Христовъ. Слѣдъ като се гласува бюджетитѣ, тогава, разумѣва се, ще дойде времето да се занематъ и новосъздаденитѣ вече, организирани вече отъ обикновеното Народно събрание и снабдени съ нужния кредитъ министерства, ще се явятъ тукъ съ своитѣ титуляри и г. Поповъ, разумѣва се, ще има тогава случай да се разправи съ тѣхъ; засега ще се задоволи да се разправи съ насъ.

Послѣ, трябва да се знае още едно нещо, че може да дойде законопроектъ по едно министерство, което си има титуляръ, може да дойде законопроектъ подъ вѣдомството, напр., на г. Франгя; последниятъ може да откъснѣтува и единъ неговъ колега всѣкога може да присъствува и да вземе защитата на този законопроектъ.

Х. Поповъ: Но кой ще бѣде отговорниятъ министъръ по тази частъ?

Министъръ Т. Теодоровъ: Цѣлиятъ кабинетъ и въ случая министърътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, той ще бѣде отговоренъ и предъ Събранието, и предъ бъдещия си колега.

Председателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Василь п. Николовъ по нареждането на дневния редъ.

В. п. Николовъ: Да, по дневния редъ.

Понеже докладчикътъ на финансовата комисиия заяви, че ще събира нови справки и понеже утрѣ е празникъ, твърдѣ е възможно въ понеделникъ да иска пакъ отлагане за другъ пътъ.

Председателствующъ М. Маджаровъ: Не, прошенята се отлагатъ за идущата сѣбота.

В. п. Николовъ: Не, не.

Председателствующъ М. Маджаровъ: По правилника, докладътъ на пропетарната комисиия става само въ сѣбота.

В. п. Николовъ: Не можемъ да се разберемъ. За пенсинтъ на г-жа Стамболова и други, г. докладчикътъ на финансовата комисиия заяви, че не е билъ готовъ, защото трѣбвало да се събератъ нови свѣдѣния. Понеже утрѣ е празникъ и не могатъ да се събератъ тия свѣдѣния, предполагамъ, че и въ понеделникъ не могатъ да се събератъ, затова не е ли по-хубаво да се постави това предложение на дневенъ редъ за четвъртъкъ, за когато сж поставени на дневенъ редъ само три запитвания?

Председателствующъ М. Маджаровъ: Ако г. докладчикътъ не е готовъ, ще отложимъ пакъ това предложение — то е най-лесна работа.

В. п. Николовъ: Но азъ бихъ желалъ и бихъ по-молилъ да се отложи това предложение за сръда.

Председателствующъ М. Маджаровъ: Ще видимъ.

В. п. Николовъ: . . . или за четвъртъкъ, когато ще имаме само половинъ частъ работа.

Председателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. Христо Поповъ.

Х. Поповъ: Моля да се обяснимъ, защото почитаемиятъ г. министъръ много надълго се разпрострѣ. Азъ мислѣхъ да mine въпросътъ така, защото мислѣхъ, че е необходимъ. Виждате, че азъ не гоня никаква цѣль: отъ насъ никой министъръ нѣма да става, отъ васъ ще става. Така щото, нѣмамъ никакъвъ интересъ, освѣнъ да се запази конституцията. Като народенъ прѣдставителъ, чувствавамъ, че чл. 161 отъ конституцията ни задължава отъ момента, когато е публикуванъ законътъ за измѣненіето на конституцията, непрѣмънно да имаме още двама титулярни министри, които да стоятъ на тази маса. По духа на нашата конституция, министърътъ на всѣко вѣдомство е длъженъ да отговаря прѣдъ Народното събрание за всѣко дѣйствие. И азъ считамъ, че въ момента, когато се прие вече отъ великото Народно събрание, че още двама министри ще стоятъ тукъ, като се отне тази компетентностъ отъ сегашнитѣ министри, за нея никой отъ тѣхъ не може да се нагърби да отговори: ще отговарятъ титулярнитѣ министри. Тѣй щото, не е важенъ толкозъ въпросътъ за бюджета; това мене не ме смущава, защото, прѣдставете си, ако това Събрание е учредително, ще образуваме, напр., едно царство, ами ще имаме ли тогава бюджетъ? Кой ще ви образува вамъ бюджета? Това не е важно; бюджетътъ е второстепенна работа; важно е, че изникнаха още двама министри, които трѣбва да стоятъ тамъ (Сочи министерската маса); тѣ могатъ и безъ бюджетъ да дойдатъ тукъ и ще си правятъ бюджетитѣ сами, безъ всѣкакъвъ другъ министъръ. Азъ ви казвамъ, хичъ да нѣма бюджети при учрѣдяване на учрѣждения, ще влѣзатъ министритѣ и ще си наредятъ бюджета. А сега, както се внесе отъ почитаемия министъръ едно законче за свѣрхсмѣтенъ кредитъ за 3.800.000 л., така можеше да се внесе единъ законопроектъ за свѣрхсмѣтенъ кредитъ за двамата нови министри по 15.000 л., 30.000 л., и тѣ щѣха да стоятъ тамъ. (Сочи министерската маса) Така щото, не може да се говори за това, а ще се говори за отговорностъ. Азъ считамъ, че съ тази отговорностъ не може да се нагърби никой отъ титулярнитѣ министри: отъ деня на измѣненіе конституцията тя е отдѣлена и тамъ трѣбва да стои министъръ, който трѣбва да отговаря за всѣко свое дѣйствие, да отговаря и за бюджета си, и, най-напрѣдъ, приема ли той този бюджетъ или не. Ние знаемъ какъ се правятъ бюджетитѣ: прѣди всичко се произнася отдѣлно всѣки министъръ по него и послѣ — министърътъ на финанситѣ, а ако има стѣклоуение, Министерскиятъ свѣтъ ще рѣши въпроса. Вие сега ще рѣшавате работата за единъ бѣдѣщъ министъръ и вие се нагърбвате съ нея, ама на основание на кой законъ? Затуй, казвамъ, понеже този въпросъ е конституционенъ и е много важенъ, да не се взема този дневенъ редъ, а да се изслуша поне Народното събрание по този въпросъ; турете най-напрѣдъ на дневенъ редъ този въпросъ: могатъ ли да се внасятъ тукъ на разглеждане законопроекти отъ двѣтѣ министерства, прѣдвидени въ чл. 161 отъ конституцията, когато липсватъ тукъ двамата нови министри, не сж на тая маса (Сочи министерската маса) и досега ние не знаемъ кои сж. И ако почитаемото събрание рѣши веднага този въпросъ, какво ще стане? Ще имаме още двама министри тукъ и тогава ще дѣйствуваме конституционно. Затуй моето прѣдложение до г. г. народнитѣ прѣдставители е: този законопроектъ, понеже е отъ компетенцията на новитѣ министри, които ги нѣма тукъ, да не се туря на дневенъ редъ, а слѣдъ като се изслуша Събранието, ако то рѣши, че може дѣйствително да се съставятъ бюджетитѣ безъ министритѣ, които сж прѣдвидени отъ конституцията, както уважаемиятъ г. министъръ на финанситѣ поддържа, тогава само може да се тури на дневенъ редъ. Но, по моето мнѣние, послѣдното

ще бѣде едно конституционно нарушение *par excellence*. Споредъ нашата конституция, не може да дѣйствува никой парламентъ безъ министъръ отъвѣтственъ: той е отговорниятъ; азъ ще гласувамъ като народенъ прѣдставителъ, но той ще седне на подсеждимата скамейка — не както демократитѣ, напр., говорятъ: „вземете бѣлѣжка“. Моля ви се, съ една бѣлѣжка двѣ години продължава мандатътъ на кмета и свѣтника. На какво основание се дава този мандатъ отъ избирателитѣ? Едно законче имъ го дава, но за това ще отговаря единъ денъ министърътъ. Така и тукъ: ние не отговаряме, но трѣбва да седи единъ човекъ тамъ (Сочи министерската маса), който да отговаря. Затуй азъ ще ви моля да разрѣшите този въпросъ, който е сериозенъ въпросъ; това е въ вашъ полза; азъ безкористно го повдигамъ, за да го рѣшите въ вашъ интересъ; ще имате двама министри и по закона ще ги имате, ще опазите тоже конституцията, защото, най-послѣ, нашиятъ парламентъ трѣбва да цѣни всѣко дѣйствие както трѣбва, дали то е конституционно или не. Ние можемъ да благодаримъ на г. министра, че отъ икономическа гледна точка погледна на въпроса, че съ това се е правила една икономия, по тази икономия нѣма значение. По-хубаво е да нѣма тия икономии, да се учимъ на редовностъ, да пазимъ конституцията тѣй, както казватъ — и буквата ѝ. Азъ мисля, че ако може да се дѣйствува тукъ безъ двама министри, ще може да се дѣйствува и безъ деветъ; тогава нека остане само военниятъ министъръ. Този въпросъ е много важенъ и азъ ще моля почитаемото Събрание да обърне сериозно внимание на него и да не вземе този дневенъ редъ. Нека този законопроектъ остане по-нататъкъ, слѣдъ като се разрѣши този въпросъ. Ако вие рѣшите по принципъ, че могатъ да се разглеждатъ такива законопроекти, тогава да се гледа този законопроектъ, но, по моему, да не се рѣшава този въпросъ така бързо. Нека се тури той на дневенъ редъ прѣди другото и, ако почитаемото Събрание го рѣши, нѣмамъ нищо противъ; иначе, ще бѣде доста неправилно, безъ да рѣшимъ по принципъ този въпросъ, да пристѣпимъ къмъ разглеждане тѣй прѣмо и инцидентно на този законопроектъ.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Ще моля да се приеме дневниятъ редъ тѣй, както г. прѣседателътъ го изложи: на първо мѣсто, докладъ на финансовата комисија и, на второ мѣсто, първо четене законопроекта за индустриалнитѣ желѣзници.

Не съмъ съгласенъ да не се поставя послѣдниятъ на дневенъ редъ и да не се гледа, докато не се разрѣши този преюдициаленъ въпросъ, който г. Поповъ повдига, защото, за да може да има такъвъ преюдициаленъ въпросъ, трѣбва да има нѣкакво прѣдложение написано отъ г. Попова и поставено на дневенъ редъ, за да обсъдимъ него, и подиръ туй да обсъдимъ другото. Такова едно прѣдложение не е направено досега, и слѣдователно, нѣмаме никакви причини, за да не поставимъ на дневенъ редъ този законопроектъ.

Но азъ ще моля г. Попова да не поддържа съ такава сериозностъ онази тема, която, споредъ мене, не допуша въ никой случай сериозно обсъждане и такава заключение, каквото той прави, па да не го повдига и въ слѣдующето заседание, за да не си губимъ напрасно врѣмето. Понеже се повдигна този въпросъ и азъ единъ пѣтъ се изказахъ по него, нека ми бѣде позволено да кажа още нѣколко думи, за да не се поврѣщаме по него.

Г. Поповъ поддържа една теза, че отъ деня, когато сж публикувани въ „Държавенъ вѣстникъ“ измѣненіята на конституцията, ние имаме вече десетъ

министерства. Тъзи десетъ министерства трѣбва да функциониратъ; двамата нови министри трѣбва да се явятъ въ камарата и само тѣ сѣ компетентни да управляватъ своитѣ министерства, а не иѣкои други; всѣкакво друго рѣшение излиза, споредъ него, като нарушение на конституцията, несъгласно съ нея. Ако нѣма кредити за тѣзи министри, казва г. Поповъ, нѣма нищо мѣчно; ето сега има Народно събрание, ще внесете едни кредити, ще се гласуватъ тѣзи кредити, но тѣ трѣбва да бждатъ тукъ. Този пъкъ възгледъ е сжществен погрѣшенъ и сжществен невѣронъ. Ако туй бѣше вѣрно, ние трѣбваше да чакаме не камарата да гласува кредити за министритѣ, а трѣбваше, щомъ се обнародва конституцията, сѣ едно постановление ние въ Министерския съвѣтъ да си гласуваме свѣрхемѣтни кредити за двамата души и да почнемъ да имъ отдѣляме вече дѣллата, да ги отдѣляме по наше усмотрѣние.

К. Поповъ: Смѣло можехте.

Министъръ Т. Теодоровъ: Такова нѣщо не може да се допусне, защото, най-напрѣдъ, по напѣтъ законъ Министерскиятъ съвѣтъ нѣма право да гласува кредити за лица, за персоналъ — по никой начинъ. Законътъ за отчетността по бюджета задрѣжава това безусловно. Кредити могатъ да се отпускатъ допълнително, при извѣстни условия, само за вещественъ разходи — никога не за организиране на една служба, за заплати на лица. То би било едно нарушение на конституцията, ако нѣкой Министерски съвѣтъ го направи. Но ако ние тогава пропуснахме да попълнимъ кабинета съ двама души, поради тази юридическа невъзможностъ, защото законитѣ не позволяватъ да се откриватъ нови служби съ заплати

Х. Поповъ: Това не е служба.

Министъръ Т. Теодоровъ: . . . може-би, ние можехме да откриемъ тия министерства съ министри безъ заплати, да ги поканимъ да се наредятъ, да дойдатъ въ залата, но, съгласете се, че това щѣше да бжде единъ произволъ, който Министерскиятъ съвѣтъ прави по едно своеобразно свое тълкуване и прилагане на конституцията. Министерскиятъ съвѣтъ не може да прави такава нѣщо. И азъ съмъ убѣденъ, че ако ние бихме пристѣпили да вършимъ нѣщо подобно, щѣхме да заслужимъ, много основателно, обвинение въ тъкване законитѣ на страната, прѣди всички, и въ неразбиране конституцията.

Не можеше и сега въ камарата, щомъ се отвори тя, да внесемъ едно прѣдложение за свѣрхемѣтотъ кредитъ, за откриване на двѣ министерства, защото и въ този видъ щѣше да бжде нѣщо купо. Можехме да внесемъ единъ законопроектъ само за организацията на бжджитѣ двѣ министерства, въ който да отдрѣлимъ състава на министерствата, персоналтѣ, който ще бжде тамъ и т. н. Но понеже ние нѣмаме никакъвъ законъ за организацията на осемтъ министерства, които сжществуватъ, ние помислихме, че да внесемъ единъ законопроектъ за организацията на двѣтъ министерства, слѣдъ като нѣмаме досега никакъвъ законъ за осемтъ министерства, ще бжде нѣщо тоже странно, тоже непослѣдователно, нелогично. И помъ, казахме си осемтъ министерства сѣ организирани по бюджета, ние, само по силата на гласуванитѣ всѣка година бюджети, знаемъ кое министерство каква организация има, колко отдѣления, какви бюра, какви сѣ вещественитѣ разходи по него. Щомъ нѣмаме законъ за организацията на министерствата, ние помислихме, че най-естественото е, още въ първитѣ дни на камарата да внесемъ бюджетопроекта — което асж е наша длѣжностъ и по законитѣ — и въ него да прѣдвидимъ новитѣ министерства съ тѣхнитѣ организации. Съ гласуването на

бюджетопроекта, ще се гласуватъ и заплатитѣ на новитѣ министри, и заплатитѣ на старитѣ министри, и организацията на новитѣ министерства и организацията на старитѣ министерства. Това направихме, започнахме да го правимъ още отъ първитѣ заседания на камарата и никой не може да ни обвини, че сме изгубили време, че сме пропуснали момента. Първото нѣщо, което трѣбваше да направи камарата, бѣше да провѣри изборитѣ; това не можеше да се прѣдпоставува отъ никоя друга мѣрка, защото трѣбваше да конституираме Събранието, прѣди всичко, да видимъ прѣдставлява ли се отъ законни изборници, правилно избрани хора. Второто нѣщо, което трѣбваше да направимъ, е да гласуваме отговора на трѣтото слово, споредъ традицията. Трѣтото нѣщо, къмъ което ще трѣбва да пристѣпимъ — сега ще имаме единъ антрактъ отъ два-три дена — е да разгледаме бюджетопроектитѣ, и сѣ отварлието дебатитѣ по тѣхъ, ние пристѣпваме къмъ организацията на тия двѣ министерства. Както ви казахъ и по-рано, нови министри ще имаме само тогазъ, когато свѣршимъ разглеждането на бюджетопроектитѣ.

Но неконституирането на двѣтъ нови министерства, ако тѣ сѣ прѣдвидени, съставлява ли нѣкакво нарушение на конституцията, изобщо, ако то даже не би било направено и до нова година, и подиръ нова година, т. е. ако вмѣсто десетъ души министри, биха останали осемъ? Не, защото конституцията разбира у насъ парламентарното управление, по силата на което отговорността за управлението носи кабинетътъ. Има министъръ-прѣдседателъ, който единичъкъ се назначава отъ държавния глава, сѣ подписва на бившия министъръ-прѣдседателъ; той прѣдлага другаритѣ си, като шефъ на кабинета, и той отговаря зарадъ тѣхъ, по конституцията; той е сѣ тѣхъ солидарно отговоренъ, тѣ сѣ съ него солидарно отговорни, и помежду си сжщо, по силата на единъ членъ отъ конституцията — ако не се лѣжа, чл. 153 — който казва, че министритѣ отговарятъ всѣки за своето министерство, и всички — за мѣрките, които взематъ изобщо. Ако двѣтъ министерства бждатъ оставени на двамата титуляри неотдѣлени, това не е едно нарушение на конституцията, защото, прѣди да се гласува законъ за тѣхното отдѣляне, то не може да стане. Отдѣлянето, което би направила административната властъ, папър, Министерскиятъ съвѣтъ, би било единъ произволъ, който, ако нѣма санкцията на Народното събрание, е единъ незаконенъ административенъ актъ. А пъкъ управлението до него време не може да се спре, понеже нѣма министри; значи, онова, което, по конституцията, се прѣдполага, че ще го управляватъ новитѣ министри, не може тогазъ да се управлява отъ никого.

Г. Поповъ, за да бжде послѣдователенъ, не може да оспори на г. Франгя само правото, въ случая, да защищава законопроекта за индустриалнитѣ желѣзници; той трѣбва да му оспори и правото да управлява желѣзницитѣ. Той може, на сжщото основание — както сега казва: „Вие не можете да защитавате този законопроектъ, защото, по конституцията, трѣбва да има единъ новъ титуляръ“ — да му каже: „Вие нѣмате право да управлявате желѣзницитѣ, защото Вие не сте министъръ на желѣзницитѣ“. А ако отиде въ отдѣлението на благоустройството, може и тамъ да му каже: „Вие нѣмате право да управлявате благоустройството, защото не Ви знаемъ, кой министъръ сте — да-ли на благоустройството или на желѣзницитѣ“.

Х. Поповъ: Това не е нарушение на конституцията.

Министъръ Т. Теодоровъ: Това не е никакво нарушение на конституцията. Истината е, че Министерството на пѣтицата, съобщенията и сградитѣ си остава тѣй, както е било организирано то сѣ спе-

циаленъ законъ за бюджета за 1911 г., и то продължава да функционира като такова. Министерството на търговията и земледелието тоже продължава да съществува такова, каквото е организирано съ закона за бюджета за 1911 г., и титуляритѣ на тия двѣ министерства управляватъ всичко, което се отнася до тѣхното вѣдомство. Слѣдователно, тѣ ще прѣдставяватъ тѣзи вѣдомства въ всичката имъ пълнота и прѣдъ Народното събрание, и всички закони, които биха се отнасяли до тѣзи двѣ министерства, тѣй, както тѣ сѣ организирани сега, ще се прѣдставяватъ отъ тѣхнитѣ титуляри. Никакъвъ отводъ не може да бѣде правенъ отъ никой народенъ прѣдставителъ отъ опозицията: „Ти, г. министри, нѣмашъ право да прѣдставявашъ нито тази, нито онази частъ отъ министерството“. Той има право да прѣдставява и двѣтѣ. Това, споредъ мене, е много ясно, съвършено безспорно, и азъ съжалявамъ, че единъ такъвъ добъръ адвокатъ, като г. Попова, прѣдизвика тѣзи разсуждения, като единъ сериозенъ въпросъ.

Х. Поповъ: Въ бюджета да прѣдвиждате двама министри, а да седи единъ министъръ!

Министъръ Т. Теодоровъ: Има и други министри.

Х. Поповъ: Като прѣдлага закони, нека прѣдложи и бюджета, и да се свърши този въпросъ.

Министъръ Т. Теодоровъ: Внесенъ е и бюджетопроектътъ, но не се е гледалъ.

Заради това ще моля, за понеделникъ да се постави този дневенъ редъ, и да се гледа въ понеделникъ законопроектътъ, а ще има министъръ, който да го защитава.

Прѣседателствующъ М. Маджаровъ: Тия г. г. народни прѣдставители, които приематъ прѣдложения дневенъ редъ, възприетъ отъ правителството, моля, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство) Приема се.

Засѣданието се затвара.

(Затворено въ 6 ч. 15 м. вечерята)

Прѣседателствующи подпрѣседатели: { **М. Маджаровъ.**
И. Пѣевъ.

Секретаръ: **И. С. Бобчевъ.**

Началникъ на Стенографското бюро: **Т. Гълъбовъ.**

(Край на I-та книга)